

aurora

SULISITSISUT · GRØNLANDS ERHVERV
GREENLAND BUSINESS ASSOCIATION
2022

AURORA 2022

ISSN 1903-9433

Sulisitsisut naqitertitaa

Udgivet af Grønlands Erhverv

Aaqqissuisut · Redaktion
Christian Keldsen
(akisuss./Ansvarshavende),
Astrid Maria Spring Öberg

Nutserisoq · Oversætter
Ari Biilmann Egede (KAL)
Jesper Kunuk Egede (ENG)

Saqqata · Forside · Cover
Justin Bulota / Anori A/S

Layout
Sermitsiaq.AG

Naqiterisoq · Print
N Offset

Nassiussuineq · Distribution
Tusass

Sulisitsisut
Grønlands Erhverv
Greenland Business Association

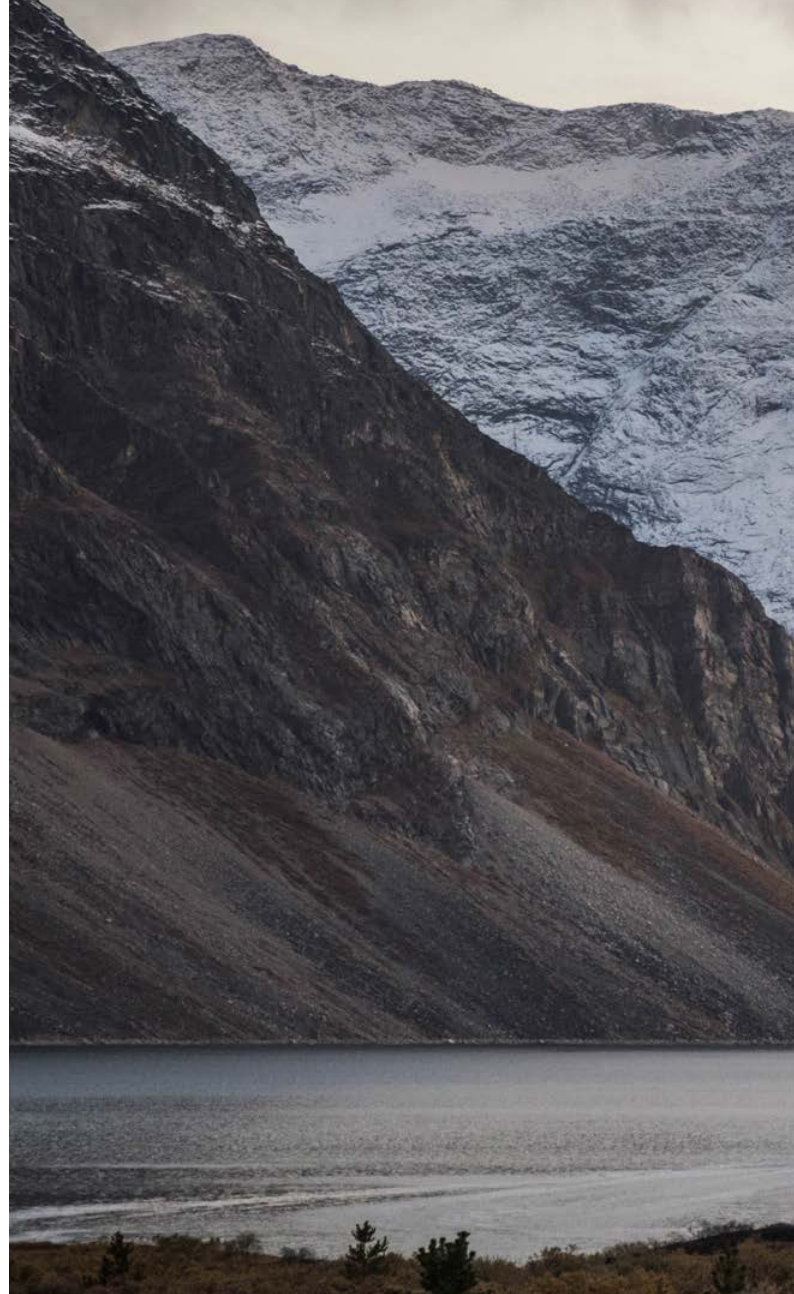
Jens Kreutzmannip Aqq. 3
Postboks 73
3900 Nuuk

Telefon: (+299) 32 15 00

e-mail: ga@ga.gl

www.sulisitsisut.gl

 Sulisitsisut - Grønlands Erhverv

IMAI | INDHOLD | CONTENTS

Allanngoriartortumi aqutsineq	4
Ledelse i forandring	6
Leadership in Transition	7
Nunat tamalaat akornanneersunit suli Kalaallit Nunaat anigaasaliiffigineqarnerusariaqarpoq. Maannakkullu piffissaavoq	8
Der skal flere internationale investeringer til Grønland. Og tiden er nu	10
More International Investments Are Needed for Greenland. And the Time Is Now	12
Nationalbanken Aningaasaqarnermullu Siunnersuisooqatigiit Sulisitsisut aaqqissusseqqittoqarnissaanik kissaataat ilalerpaat.	14
Både Nationalbanken og Det Økonomiske Råd underbygger Grønlands Erhvervs ønsker om reformer	16
The National Bank of Denmark and the Economic Council SupportGBA's Call for Reform	18
Piujuaannartitsinissamik immikkut sammisaqarnej suliffeqarfiituummaannarnissaannut tunngavoq	20

Fokus på bæredygtighed handler om virksomhedernes overlevelse	22	Ilisimatusarnerup inuussutissarsiornerullu suleqatigiinneri inuit akornanni ilisimasariinnermiit aallaaveqarpoq	40
Focus on Sustainability Is about Survival of the Businesses	23	Samarbejde mellem forskning og erhverv bygger på menneskelige relationer	42
Misissuisimaneq nutaaq: Kalaallit Nunaanni inoqariaaseq inuiaqatigiillu ataqatigiissinnerat inuussutissarsiortut isaanniit.	24	Collaboration between Research and Business Is Based on Human Relations	43
Ny analyse: Bosætning og demografi i Grønland set i erhvervsmæssigt perspektiv	26	Nuummi univers immineq	44
New analysis: Settlement and Demography in Greenland as Seen in a Business Perspective	27	Eget univers i Nuuk	46
Igaffimmi tunisassiornermiit avammut tunisaqartalerneq	28	My Own Universe in Nuuk	47
Fra køkkenproduktion til eksport	30	Kissalaaginnartoq imaluunniit nalilimmik pilersitsineq?	48
From Kitchen Table Production to Export	32	Varm luft eller konkret værdiskabelse?	50
Ataavartumik nukissiuutit ineriartortitsinissamut periarfissagissaartitsippit Kisianni Kalaallit Nunaat suli qernertuuvoq	34	Hot Air or Real Value Creation?	52
Grøn energi giver potentiale for vækst. Men Grønland er stadig sort	36	Periusissiat nutaaq: Kalaallit Nunaat siunissami aammalu ullumikku Kalaallit Nunaata inuussutissarsiornera	54
Green Energy Offers Potential for Growth. But Greenland Is Still Black	38	Ny strategi: Grønland i fremtiden og Grønlands Erhverv i nutiden	55
		New strategy: Greenland in the Future and Greenland Business Association in the Present	56

Allanngoriartortumi aqutsineq

Qangaaniilli oqaatigineqartartumi allanngoriartortumi aqutsisinnaaneq Kalaallit Nunaanni suliffeqarfinnut pisariaqarluinnartuunikuuvoq. Ullumikkoqjissaarlu eqqornerusinnaanngilaq. Ukiuni marlunni coronaqarsimanera allannguinissarpaasuarnut pisariaqartitsisimavoq, Brexit aamma nunatsinni inuussutissarsiutit pingaarnersaannut unammillernartitsisimavoq, niuerfitsigut aningaasaqarnitsigullu.

Tamannalu soorlu naammanngitsaq, ullummi ilaanni makipugut tupannarluinnartumik Putin Ukraine nunataa isaavigigaa. Rusland Kalaallit Nunaata "kammagisimasaa" maanna nunat tamalaat akornanni inuussutissarsiornikkut aqutsisuisa nuna eqqaaneqartoq ungasillivaat. Tamanna aamma Kalaallit Nunaanni suliffeqarfinnut atuuppoq. Sakkulersorluni akeqqersuunneq nuna sakkuaatsuuffiusumi, sorsussimanngisaannartumullu, namminermini paasiuminaatsuuvoq, kisiannili suliffeqarfutigit pissutsit piviusuni niueqatit piffissap ingerlanerani ilisarilerniarsarisimasat isumaqatigiissuteqarfisimasallu maanna nunat tamalaat akornanniit killilersuisoqalerneratigit peerneqartunut qanoq iliuuseqartitsippat? Tamanna allannguisinnaanermut piareersimanissamut pisussaatsivoq, kisiannili

qujanartumik ilikkarsimavarput atugassarititat allanngoriartortartut.

Kisiannili Kalaallit Nunaat nersugassaraarput killilersuutitut atuutsinneqalersimasunut malinnaasimaneranut. Sakkulersorluni akeqqersornermut kinguneqartitsisoqartariaqarpoq, politikikkullu aningaasatigullu kinguneqartitsinerit aqquutit aamma pipngaartuupput. Pisumut pineqartumut pingartuuvoq Kalaallit Nunaat Danmarkimit, EU-miit aammalu Kitaa-ta sinnerata aqquut malitarisaanut malinnaassasoq. Taamaasiornikkullu aamma Kalaallit Nunaat nunat tamalaat akornanni nukittuumik suleqatigiinnermut ilaalluni takutippaa.

Tamanna pineqartillugu suliffeqarfiit sulisuilu, kingunissat annertuut piugaluartut kinguneqartitsinerimut tulluarsarniartussat annertuumik ataqqingaarpakka. Ajoraluartumik tamatta takusariaqarparput 24. februar siuneratigit kingornatigullu assigiinngilluinnartut maanna piulermata – aamma inuussutissarsiortunut, takunikkuarpullu inuussutissarsionermi aqutsisut qanoq ingerlatsissaneraniq tamanit qanoq isikkoqartariaqarneraniq sakkortuunik isummersortoqartarnersoq!

Allattoq: Christian Keldsen, Pisortaq, Sulisitsisut
Af: Christian Keldsen, Direktør i Grønlands Erhverv
By: Christian Keldsen, Director, Greenland Business Association

Sulisitsisut illoqarfinni nunaqarfinnilu inuussutissarsiornikkut periarfissanik qaammaassivoq

Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiornermi silaannaap pissusaa "soqutiginarlut" ilagisussaavaat. Maanna suliniutaasinnaasut tamarmik aalluttariaqarpagut. Illut silap pissusaanut tulluurtut aammalu nukissiuuteqarnikkut suliniutit eqqortut inuiaqatigiinnut suliffeqarfinnullu pingaaruteqartut.

Kisiannilu aamma inoqariaaseq inuussutissarsiornep silarsuaaniit sammisaq pingaarutiliuvoq. Aurora saqqummersusami Sulisitsisut Kalaallit Nunaanni inoqariaaseq demografilu pillugit misissuisimanager naatsukullammik eqqartussavarput. Sulisitsisut misissuineq Kalaallit Nunaanni inoqariaaseq malillugu CO2-mik aniatitsinerup sumiissusersorneranik ilalersoriarpa.

Ukiopassuanngortuni inoqariaaseq eqqartorneqartuarsimavoq, politikikkullu nunaqarfiit siunissaasa eqqartorneqarnerini oqallinneq sakkortun' sinnaasarpog misigisutisillu atuussinnaasarlutik. Kisiannili pinerit tamaasa pissutsit piviusut aallaavineqartarsimangillat. Taamaattumik aalajangersimavugut misissueqqissaarnerit aammalu kisitsisitigut paasissutissat

aallaavigalugit oqallinneq iserfigisimavarput. Sulisitsisut Kalaallit Nunaanni siunissami inoqariaaseq qanoq isikkoqassaneranik aalajangersaanaviangilaq, kisiannili piffissanngorpoq nunaqarfiit inuussutissarsiornikkut periarfissaanut tunngasumik oqallinneq ersarissumik saqqummiunneqarnissaat.

Iluarisimaakkannik Inuussutissarsiornep Niuernermullu Naalakkersuisoq, Pele Broberg qanittukut oqaaserisimasai allattorsimavakka, namminersorlutik inuussutissarsiortut ineriartorsinnaanissaannut periarfissat nukittorserneqassasut. Tamanna pivog Sermitsiaq 4. marts apersorneqarnermiit, "Inuussutissarsiutinik ineriartortitsineq nukittunerusoq" qulequtaqartumit. Pele Broberg ilaatigut oqarpoq: "Naalakkersuisoqarfinni sulisukka ingerlarsorlutik sulipput pingarner-siunerimilu pineqarluni, Kalaallit Nunaanni namminersortut inuussutissarsiortuuneg ajornannginnerulersissagipput. Namminersortoqarpat suliasanik suliarinnissinnaasunik pisortat suliasanik suliarinnissanngillat".

Pisariaqarpa oqassalluta Sulisitsisuniit 100%-mik isumaqatigalugu? ■

Ledelse i forandring

Den lidt slidte talemåde om at være forandringsparat har altid været særdeles aktuell for virksomheder i Grønland. Men sjældent er den mere præcis end netop nu. To års corona-pandemi har krævet talrige omstillinger, og Brexit har været en stor belastning for landets vigtigste erhverv, både markeds-mæssigt og økonomisk.

Som om dette ikke er nok, vågnede vi – som resten af verden – op til Putins chokerende invasion i Ukraine. Den ene dag var Rusland Grønlands "ven" og vigtige samarbejdspartner, og få timer senere kom alverdens erhvervsledere under pres for at distancere sig fra samme land. Det gjaldt også selskaber her i Grønland. En ting er, at væbnet konflikt i sig selv er komplet uforståelig for et fredeligt land, der aldrig har været i krig, men hvordan agerer vores virksomheder i en virkelighed, hvor omhyggeligt oparbejdede relationer og alliancer pludselig fjernes af internationale restriktioner? Det kræver i den grad forandringsparathed, men gudskelov er vi vant til, at vilkår ændres.

Men cadeau til Grønland for at følge de sanktioner, som er indført. Der skal reageres på en krigshandling, og værktøj som politiske og økonomiske sanktioner er nødvendige skridt. Det er i denne sag vigtigt, at vi som land følger den linje, som lægges af Danmark, EU og det øvrige Vesten. Også på den måde viser Grønland sig som en del af et stærkt verdenssamfund.

Jeg har i den forbindelse stor respekt for de selskaber og deres medarbejdere, der skal indrette sig efter sanktionerne, selv om det har store konsekvenser. Vi må desværre alle se i øjnene, at der var én verden før 24. februar og en anden efter – også for erhvervslivet og vi har i den grad set hvordan offentligheden har stærke holdninger til hvordan erhvervsledere skal agere!

Grønlands Erhverv kaster lys over erhvervsmulighederne i byer og bygder

Klima et den næste store "battlefield" i Grønlands erhvervsliv.

Her skal vi kigge på alle de tiltag, vi kan komme i gang med nu. Det drejer sig fx om klimavenlige bygninger og en række andre energirigtige tiltag, der både er vigtige for samfundet og vores virksomheder.

Men også bosætningsmønsteret er et vigtigt emne, set i erhvervsmæssigt perspektiv.

I denne udgave af Aurora bringer vi en kort omtale af Grønlands Erhvervs omfattende analyse af bosætning og demografi i Grønland. Grønlands Erhverv følger analysen op med en kortlægning af CO₂-udledningen fra den grønlandske bosætning.

Man har i mange år diskuteret bosætningsmønsteret, og den politiske debat om bygdernes fremtid blusser ofte op, og altid med stærke følelser involveret. Til gengæld har den ikke altid været baseret på konkrete facts. Derfor har vi besluttet at kaste lys over debatten gennem grundige analyser og statistiske informationer. Grønlands Erhverv tager ikke stilling til, hvordan den demografiske udvikling skal tegne sig i fremtidens Grønland, men det er på tide, at debatten om bygdernes erhvervsgrundlag bliver grundigt belyst.

Jeg har med tilfredshed noteret mig, at Naalakkersuisoq for Erhverv og Handel, Pele Broberg, for nylig har understreget, at det private erhvervslivs muligheder for at udvikle sig, skal styrkes. Det sker i et interview i Sermitsiaq den 4. marts under overskriften "Stærkere erhvervsudvikling". Her siger Pele Broberg blandt andet: "Mine medarbejdere i departementet arbejder på højtryk – og prioriteringen er, at vi skal gøre det nemmere at være privat erhvervsdrivende i Grønland. Det offentlige skal ikke løse opgaverne, hvis der er private, som kan gøre det".

Behøver jeg at sige, at vi i Grønlands Erhverv er 100% enige? ■

Leadership in Transition

The slightly worn-out saying about being ready for change has always been very relevant for companies in Greenland. Rarely has it been more accurate than right now. The two-year-long corona pandemic has required numerous adjustments, and Brexit has been a major strain on the country's most important business, both market-wise and financially.

As if this were not enough, we – like the rest of the world – woke up to Putin's shocking invasion of Ukraine. One day, Russia was Greenland's "friend" and important partner, and a few hours later, business leaders from all over the world were under pressure to distance themselves from the same country. This also applied to companies here in Greenland. One thing is that armed conflict is in itself completely incomprehensible to a peaceful country that has never been at war. But how do our companies act in a reality where international restrictions suddenly restrict carefully nurtured relations and alliances? If ever, this requires a readiness for change, but thankfully we are used to changing conditions.

Kudos to Greenland for following the sanctions that have been introduced. We need to respond to an act of war, and tools such as political and economic sanctions are necessary steps. In this case, we as a country must follow the line laid by Denmark, the EU, and the rest of the Western world. Once again, Greenland is proving to be part of a strong world community.

In this connection, I respect the companies and their employees who have to comply with the sanctions, even though it has major consequences. We all have to face the fact that there was one world before February 24 and another after. This also goes for the business community, and we have already seen how the public has strong attitudes to how business leaders should act!

GBA Sheds Light on Business Opportunities in Towns and Settlements

Climate is the next big "battlefield" in Greenland's business life. We need to look at all the initiatives we can get started on now. These include climate-friendly buildings and several other energy-efficient initiatives important to society and our companies.

The settlement pattern is also an important issue, seen from a business perspective. In this edition of Aurora, we bring a brief mention of Greenland Business Association's comprehensive analysis of settlement and demography in Greenland. Greenland Business Association follows up the analysis by mapping the CO2 emissions from the Greenlandic towns and settlements.

Our settlement patterns have been discussed for many years, and the political debate about the future of the settlements often flares up, always with strong emotions involved. However, it has not always been based on facts. Therefore, we have decided to shed light on the debate through thorough analysis and statistical information. Greenland Business Association does not take a position on how demographic develop-

LEIFE JOSEFSEN

ment should take shape in the Greenland of the future. Still, it is time for the debate on the business basis of the settlements to be thoroughly elucidated.

I have noted with satisfaction that the Minister for Business and Trade, Pele Broberg, recently emphasized that the development opportunities for the private business sector must be strengthened. He says so in an interview in Sermitsiaq on March 4 under the heading "Stronger Business Development." Here, Pele Broberg says: "My employees in the ministry work at high speed, and the priority is that we must make it easier to be a private business owner in Greenland. The public sector should not solve tasks if there are private actors who can do it."

Do I need to say that we at Greenland Business Association agree 100 percent? ■

Nunat tamalaat akornanneersunit suli Kalaallit Nunaat aningsaasaliiffiqarnerusariaqarpoq. Maannakkullu piffissaavoq

Allattoq: Rasmus Barud Thomsen

Siammasissumik isumaqatigiissutigineqarpoq siunissami Kalaallit Nunaanni aningsaasaliisinaaneeq qulakkeernewarnerusariaqartoq. Periarfissat maanna piupput kisiannili attaveqatigiinnermut tunngasut suli amigarput, sinaakkutissatut isumaqatigiissutit aammalu politikikkut aalajaassuseq suli aporfulluni.

Silarsuarmi suliffeqarfiit aningsaasaliisartut aningaaseriviillu angerlarsimaffiup avataanni aningsaasaleerusuttuni, periarfissatsialaavoq Kalaallit Nunaannut aningsaasaliisussanik ujar-tuisoqarnissaa.

Tamanna periarfissagissaarnerulernissaa anguniarlugu Nunat avannarliit inatsisiliortuisa aammalu inuusutissarsior-nikkut kattuffik Arktisk Økonomisk Råd (AEC) qanittukut suleqatigiinnissamut isumaqatigiissusiorput nunat avannarleri Kalaallit Nunaat immikkut sammillugu aningsaasaliinissamut periarfissagissaarnerulernissaq pillugu.

Aalisarnerup, aatsitassarsiornerup aammalu nukissiuuteqarnerup iluani periarfissalerujussuavoq. Taama oqaluttuarpoq

Arktisk Økonomisk Råd-mi pisortaq Mads Qvist Frederiksen, nunarsuatsinni unammilligassat annerpaat tassa, inoqqortusiartorneq, silaannaap allanngoriartornera aammalu teknologi-mik ineriartorneq akiorniassallugit sumiiffiup periarfissai immikkut maluginiaqquai.

Soorlu oqariatuutigaa "Nunat avannarliit aaqqiissutissat tamarmik pigai"

Siunissami aaqqiissutit

Tigussaasumik oqaatiginiarpaa nunarsuatsinni inoqqortusiartorneq piujuartitsinermik aallaavilimmik aalisarnerup, imeq atorlugu nukissiuutit periarfissalerujussuit orsussa qorsuumik power-2-x aqqutigalugu atornerarsinnaasut, aammalu pinngoqqaatit qaqutigoortut siunissami biilit teknologimullu batteriit atorneqarsinnaaneri.

Oqaatigaattaaq nunat avannarliit aningsaasaliiffigissallugu soqutiginaassapat sinaakkutit ataatsimut isigalugu pia-reeqqasariaqartut.

Nunat allat tusarnaarput

Sulisitsisuni pisortaq Christian Keldsen oqaluttuarpoq aningaasaliisoqarnissaanut sinaakkutit pitsaasut piareeqqasut. Soorlu assersuutigalugu Naalagaaffeqatigiinnermi aningaasatigut atukkiinernut pingaarutilik, sulisoqarnikkut avatangiisitigut pitsaasut aammalu demokrati pitsaasoq aammalu ammasumik ingerlatsineq.

”Pigisagut iluaqutigalugit akiginiaanitsinni atorsinnaasagut” oqarpoq itisiliillunilu Kalaallit Nunaat qangaanerusumut sanilliullugu nunatta avataaniit isiginiarneqarneq allaanerujussuusoq.

”Nunarsuarmioqatigut Kalaallit Nunaanni suut oqaatigineqarnersut tusarnaarput. Taamaattumik torrallaanerungilaq oqariartuutigineqartassappat Kalaallit Nunaanni aalajaasuseq apeqqusersorneqarluni, soorlu Kalaallit Nunaata Naalagaaffeqatigiinnerut atanerata tunngasut. Aningaasaliinissamut tkajumissusermut iluaqutaanngillat.” Christian Keldsen oqarpoq.

Aporfissarlu aamma angisooq alla politikikkut sammineqartariaqartoq isiginiacquaa: Politikikkut siulersuisunik toqqartuineq:

”Aningaasaliinernut ernumanartuuvoq suliffeqarfiit pisortanit pigineqartuni siulersuisut professionaliusumik inissisorneqarsimangippata. Siornatigut ileqqusimasuniippoq, atorunnaartariaqagarput... aatsaallut.” ■

”Nunat tamalaaniit aningaasaliisartut qularnaatsumik pissarsiaqarfulluurtussamilli anguniagaqartuupput. Taamaattumik Kalaallit Nunaat aningaasaliisarnikkut periusissiamik sananisanu iluaqutigissavaa, ersarissarlugu aningaasaliisartut sorlerpiaat, qanorlu soqutiginnilersissinnaanerlugit.” Mads Qvist Frederiksen oqarpoq.

Katersugaasivinngortoqassanngilaq

Nunat avannarliit inatsisliortartuisa siulittaasuut aammalu IA sinnerlugu folketingimi ilaasortaq Aaja Chemnitz Larsen tamanna isumaqatigaa. Taamaattumik aamma AEC suleqatigina nuannaarutigaa.

”Kalaallit Nunaat pinngortitatigut katersugaasivinngussanngippat aningaasaliinikkut periarfissatsialaat atorluartariaqarpagut.” Aaja Chemnitz Larsen oqarpoq.

”Kalaallit Nunaanni nunat tamalaat akornanni ingerlatsinerput ersarereerpoq soorlu takornariaqarneq, aalisarneq aatsitassarsiorfillu nunarsuarmi niuernikkut ingerlatsinermi peqataasut. Isiginiarneqarnerput annertoreerpoq aningaasaliinernullu saatsinnissaat amigaatigiinnarparput.” oqarpoq.

Aningaasaliinerilli piviusunngussappata unammillernartut arlaqartut peerneqartariaqartut Aaja Chemnitz Larsen isigai.

”Maannakkut inuussutissarsiorneq pillugu isummersuuteqarpugut politikkeqarlutalu, taamaattorli inuussutissarsiornikkut aammalu nunanut allanut politikikkut periusissiamik ersarissumik amigaateqarpugut, soorlu Kalaallit Nunaat takornariaqarnikkut piffittut” oqarpoq, itisilerlugulu:

”Mittarfissuit marluk ammartussanngulerpagut kisiannili takornarissanik Norge aamma Norge unammillerterilluurtussaavagut. Tassunga Kalaallit Nunaat avammut nittarsaannisaanut aningaasassat immikkoortinnissai pisariaqarpoq, inuit maanngassappata.”

Paasisutissat piviusut

Nunat Avannarliit Aningaasatigut Siunnersuisooqatigiivi

Tuluttut Arctic Economic Council-mik (AEC) ilisimaneqarpoq. Siunnersuisooqatigiit Arktisk Råd-mi 2014 pilersinneqarsimavoq, attuumassuteqanngitsumillu nunat tamalaat akornanni kattuffulluni, suliffeqarfinnik tunuliaqutaqartoq, Nunat avannarlerni . AEC sumiiffimmi aningaasatigut ataavartumik ineriartortoqarnissaa ussasaarutigaa, sumiiffimmilu kisiartaalluni nunat avannarlerni inuussutissarsiornikkut kattuffulluni aammalu nunat avannarliit naalagaaffisa aqqaneq pingasuusuniit ilaasortaqluni.

Nunat avannarliit inatsisliortui

Komité 1993-mi pilersinneqarsimavoq naalagaaffillu arfineq pingasuusuniit ilaasortassaanik taaneqarsimallutik. USA, Canada, Rusland, Danmark/Kalaallit Nunaat/Savalimmiut, Sverige, Norge, Island, Finland aamma Europa-Parlament. Komité apeqqutit nunat avannarlerni pissutsinut attuumassuteqartut immikkut sammisarai: Silap pissusaata allanngoriartornera, nunap inoqqaavisa pisinnaatitaaffii, attaveqatigiinneq, digitalisering, ilinniartitaaneq aammalu inuussutissarsiornikkut ineriartorneq il.il.

Der skal flere internationale investeringer til Grønland. Og tiden er nu

Af: Rasmus Barud Thomsen

Der er bred enighed om, at der skal gøres mere for at sikre fremtidige investeringer i Grønland. Potentialet er nemlig til stede, men alligevel står særligt mangel på infrastruktur, rammeaftaler og politisk stabilitet i vejen.

I en verden, hvor investeringsvirksomheder og finansinstitutter gerne lægger deres penge langt hjemmefra, er der åbenlyse muligheder for at tiltrække flere penge til Grønland.

For at styrke chancen for det har Arktiske Parlamentarikere og erhvervsorganisationen Arktisk Økonomisk Råd (AEC) for nylig indgået en samarbejdsaftale med det formål at skabe bedre investeringsmuligheder i Arktis med fokus på Grønland.

Både inden for fiskeriet, råstoffer og energisektoren er der nemlig store potentialer. Det fortæller Mads Qvist Frederiksen, direktør for Arktisk Økonomisk Råd, der fremhæver områdets muligheder for at imødekomme tre af verdens største udfordringer, nemlig befolkningstilvæksten, klimaforandringer og den teknologiske udvikling.

"Arktis har løsningen på det hele," som han udtrykker det.

Fremtidens løsninger

Konkret hentyder han til, at fiskeriet kan brødføde den stigende verdensbefolkning på en bæredygtig måde, at de enorme potentialer i vandkraft kan bruges til grønt brændstof via power-2-x samt, at de store forekomster af sjældne råstoffer kan bruges i batterier til fremtidens biler og teknologi.

For at Arktis kan blive et attraktivt sted at investere, gælder det dog generelt, at de rette rammebetingelser er til stede, fortæller han.

"Internationale investorer er drevet af udsigten til lav risiko og et stort afkast. Derfor bør Grønland med fordel lave en investeringsstrategi, hvor det er tydeligt, hvilket type investorer, man satser på, og hvad der skal til for at tiltrække dem," siger Mads Qvist Frederiksen,

Skal ikke blive museum

Det er Aaja Chemnitz Larsen, formand for Arktiske Parlamentarikere og medlem af Folketinget for IA, enig i. Derfor er hun også glad for samarbejdet med AEC.

"Hvis vi skal undgå at Grønland ender som et naturmuseum, skal vi fange det momentum, der er for investeringer," siger Aaja Chemnitz Larsen.

"I Grønland opererer vi i forvejen på et internationalt niveau, hvor vores turisme, fiskeri og miner er en del af verdensmarkedet. Der er et stort fokus på os i forvejen, men vi mangler at omsætte det til investeringer," siger hun.

Men før de store investeringer bliver til virkelighed ser Aaja Chemnitz Larsen flere udfordringer, der skal ryddes af vejen.

"Lige nu har vi nogle holdninger og en politik på f.eks. erhvervsområdet, men vi mangler en klar erhvervs- og udenrigspolitisk strategi, bl.a. for Grønland som turistdestination," siger

ASTRID MARIA SPRING ØBERG

hun og uddyber:

”Vi åbner snart to nye lufthavne, men vi vil være i skarp konkurrence med Norge og Island om turisterne. Det kræver, at der afsættes midler til at brande Grønland, så folk kommer hertil.”

Udlandet lytter med

Hos Grønlands Erhverv fortæller direktør Christian Keldsen, at der heldigvis allerede er gode rammer på plads for investeringer. Eksempelvis Rigsfællesskabet, der er vigtigt for optagelsen af lån, gode arbejdsmarkedsforhold samt en høj grad af demokrati og transparens.

”Ting, som vi med fordel kan tale op og sælge os på,” siger han og uddyber, at Grønland i dag har en helt anden bevågenhed i udlandet end tidligere.

”Omverdenen lytter nu til, hvad der bliver sagt i Grønland. Derfor er det ikke smart, når der eksempelvis kommer udmeldinger, der sår tvivl om stabiliteten i Grønland, fx om Grønlands fortsatte tilknytning til Rigsfællesskabet. Det gavner ikke investeringslysten,” siger Christian Keldsen.

Og så er der en anden stor sten på vejen, som han gerne ser, at man forholder sig til politisk: De politisk udpegede bestyrelser:

”Det er en risiko for investeringer, at vi i de offentligt ejede selskaber ser bestyrelser, der ikke er professionelt sammensat. Det er et levn fra fortiden, som vi skal af med... igen.” ■

Fakta

Arktisk Økonomisk Råd

Er kendt på engelsk som Arctic Economic Council (AEC). Rådet blev oprettet af Arktisk Råd i 2014, og er en uafhængig international erhvervsorganisation, der repræsenterer virksomheder, der arbejder i og med Arktis. AEC promoverer bæredygtig økonomisk udvikling i regionen, og er den eneste regionale erhvervsorganisation i Arktis og har medlemmer fra alle de otte arktiske stater.

Arktiske Parlamentarikere

Komitéen blev oprettet i 1993 og består af medlemmer valgt fra hver af de 8 arktiske stater. USA, Canada, Rusland, Danmark/Grønland/Færøerne, Sverige, Norge, Island, Finland og Europa-Parlamentet. Komitéen har fokus de spørgsmål som særligt påvirker tilværelsen i Arktis: klimaforandringer, oprindelige folks rettigheder, infrastruktur, digitalisering, uddannelse og erhvervsudvikling m.v.

More International Investments are Needed for Greenland. And the Time is Now

By: Rasmus Barud Thomsen

There is broad agreement that more is needed to secure future investments in Greenland. The potential is present, but there is still a lack of infrastructure, framework agreements, and political stability.

In a world where investment companies and financial institutions like to invest their money far from home, there are obvious opportunities to attract more money to Greenland.

To strengthen the chance for this, Arctic Parliamentarians and the business organization Arctic Economic Council (AEC) have recently entered into a cooperation agreement to create better investment opportunities in the Arctic with a focus on Greenland.

There is great potential in the fishing, minerals, and energy sectors. This is what Mads Qvist Frederiksen, Director of the Arctic Economic Council, says, highlighting the area's opportunities to meet three of the world's biggest challenges, specifically population growth, climate change, and technological development.

"The Arctic has the solution to it all," as he puts it.

The Solutions of the Future

He alludes specifically to the fact that fishing can sustainably feed the growing world population, that the enormous potentials of hydropower can be used for green fuel via power-2-x, and that the large deposits of rare minerals can be used in batteries for the cars and technology of the future.

However, for the Arctic to become an attractive place to invest, he says the right framework conditions must be present in general.

"International investors are driven by the prospect of low risk and high returns. Therefore, Greenland could gain an advantage by creating an investment strategy, clarifying what type of investors you are looking for, and what it takes to attract them," Mads Qvist Frederiksen says.

Should Not Become a Museum

Aaja Chemnitz Larsen, chair of the Arctic Parliamentarians and member of the Danish Parliament for the Greenlandic party Inuit Ataqatigiit agrees. Therefore, she is also happy about the cooperation with the AEC.

"If we are to prevent Greenland from ending up as a natural museum, we must be included in the current momentum for investment," Aaja Chemnitz Larsen says.

"In Greenland, we already operate on an international level, where our tourism, fishing, and mines are part of the world market. So there is already a lot of focus on us, but we need to turn this focus into investments," she says.

However, before the big investments become a reality, Aaja Chemnitz Larsen sees several challenges that need to be cleared up.

"Right now, we have some ideas about and a policy of, e.g., the business areas, but we lack a clear business and foreign policy strategy, i.e., for Greenland as a tourist destination," she says and elaborates:

“We will soon open two new airports, but we will be in fierce competition with Norway and Iceland for tourists. We need funds to be allocated to branding Greenland as a destination so that people come here.”

People Abroad Are Listening

At Greenland Business Association, Director Christian Keldsen points out that, fortunately, there is already a good framework in place for investments. This includes the Kingdom of Denmark, which is important for raising loans, good labor market conditions, and a high degree of democracy and transparency.

“These are things that we can speak up for and use to brand ourselves,” he says and elaborates that Greenland today has a completely different focus abroad than before.

“The outside world is now listening to what is being said in Greenland. Therefore, it is not smart when, for example, there are pronouncements that cast doubt on the stability in Greenland, e.g., Greenland’s continued connection to the Kingdom of Denmark. It does not benefit the desire to invest,” Christian Keldsen says.

And then there’s another large obstacle, which he would like to see politically debated - the politically appointed boards:

“It is a risk for investments that, in the publicly owned companies, we see boards that are not professionally composed. It is a relic of the past that we have to get rid of... again.” ■

Fact

Arctic Economic Council

Arctic Economic Council (AEC) was established by the Arctic Council in 2014 and is an independent international business organization representing companies working in and around the Arctic. The AEC promotes sustainable economic development in the region, is the only regional business organization in the Arctic, and has members from all eight Arctic states.

Arctic Parliamentarians

The committee was established in 1993 and consists of members elected from the eight Arctic states: USA, Canada, Russia, Denmark/Greenland/Faroe Islands, Sweden, Norway, Iceland, Finland, and the European Parliament. The committee focuses on the issues that affect life in the Arctic, particularly climate change, indigenous peoples’ rights, infrastructure, digitalization, education, business development, etc.

Nationalbanken Aningaasaqarnermullu Siunnersuisooqatigiit Sulisitsisut aaqqissuusseqqittoqarnissaanik kissaataat ilalerpaat

Allattoq: Christian Keldsen, Pisortaq, Sulisitsisut

Danmark Nationalbankiata Kalaallit Nunaata aningaasaqarneranik misissuisimanerisa kingullersaat atuagassaq soqutigintuuvooq. Ilaatigut Kalaallit Nunaanni Aningaasaqarnikkut Siunnersuisooqatigiivisa 2021 ukiaanerani misissuisimane-rannit inerniliussarisimasaat naqissusermassuk. Taamaasillutik misissuinerit taakku marluusut aamma naqissuserpaat inuiaqatigiinni politikkikkut aaqqissuusseqqinnissat pisariaqartut Sulisitsisuniit ujartortuarsimasarput.

Danmarkip Nationalbank-iata aallaqqaasiutut tikkuarpaa Kalaallit Nunaata aningaasaqarnera ataatsimut isigalugu ajunngitsuusooq, kisiannili ilutigisaanik sanngiitsuusooq, inuusutissarsiut ataasiinnaavallaq aallaavigimmagu. Siunissami aningaasaliisartut, pisariaqartilluinnakkagut, nunatsinnut kajuminnerulissappata politikkikkut aaqqissuusseqqinnerit pisariaqarput. Ilaatigut nappaalanersuup kingorna Kalaallit Nunaannut kingunerluuteqarujussuarsimangitsumut, aningaasaqarnerput napateqqilernissaanut, kisiannili aamma

Ukrainemi sorsunnerup kingunissai eqqarsaatigalugit. Aammalu politikkikkut anguniakkat siunissamut aningaasaliernut soorlu ataavartunut, inuiaqatigiinnilu peqqinnerusumik ataqatigiinnerusumullu tunnganerunissaannut atatillugu.

Kalaallit Nunaanni ukiuni kingullerni ineriartorneq pismasooq inuusutissarsiorneq nikeriallaqqissumiit nikisitseqataaffigineqarnikuuvooq. Namminersorlutik inuusutissarsiortunit suliffissat pilersinneqartut amerliartuinnavissimapput. Kisiannili nunat avannarliit assigalugit nunatsinni inuusutissarsiorneq ilinniarsimangitsunik ilinniarsimalluurtunillu sulisoqarnikkut amigaateqaleraluttuinnarneq ajornartorsiut annertusiartuinnavissimavoq. Uani Nationalbanken aamma Aningaasaqarnikkut Siunnersuisooqatigiit misissuisimanerinit naqissuserneqarpoq ilinniarfiit amerlanerusut pitsaanerusullu amigaatigineqartut. Naluneqangitsutuullu piffissaq ingerlaqqaartariaqartarpoq, ilinniartoqarnikkullu anguniagassat anguniarnerini ineriartorneq atorluarniarut-

POLAR SEA FOOD

Pissutsit piviusut: Unammilligassat toqqarsimasat

Immikkoortortat assigiinngitsumik ineriartorfusut

Kalaallit Nunaat Covid-19 nunanit allaniit qaangerluarneruaa. Sulisussaqaarnikkut amigaateqartorujussuovoq, ajornartorsiuterujussuannngornissaanullu ernummassuteqarneq annertuserujussuarpoq. Sulisussaqaarnikkut amigaateqarneq Nuummi annerpaajuvoq, Kangianili Kujataanilu annikinnerpaajulluni.

Piujuartitsineq aallaaviginerullugu aalisarneq

Ullutsinni sinerissap qanittuani aalisarnerup annerpaartaa piujuartitsinissamik aallaaveqanngilaq. Aalisarnermut Ataatsimiitsitaliarsuup innersuussutai piujuartitsinissaq aallaavigalugu aalisarnissamut qularnaarinnittussaapput aammalu inuussutissarsiu tip siunissami nukittunerulernissaanut tunngavissisuulluni.

Pisortanit aaqqissuusseqqinnerit pisariaqarput

Namminersorlutik Oqartussani, kommuunini suliffeqarfiillu aktieteqarfusut pisortat pigisaanni akiitsut annertusiartorput. Taamaattumillu nunatta karsiata ajutoornissaannut ernummassutit annertusiartorput. Ilutigisaanillu ineqarnikkut aningaasaliinikkullu politikikkut aningaasaqarnermik ingerlatsinermiit ajornartorsiummik sulii aaqqiisoqarsimangilaq, ukiuni tullerni aaqqissuusseqqittoqarnissaanik pisariaqalersitsisumik.

Sulisussanik amigaateqarneq

Sulisoqarnermut tunngasut ukiorpaalunngortuni aalajangersimasunik immikkut ilisimasalinnik sulisussaaleqinermut aallaaveqarsimavoq. Tamanna immikkoortortani assigiinngitsuni ukunani atuussimalluni; sanaartornermi, peqqinnissaqarfimmi, ilinniartitanermi aammalu aatsitassarsiornermi.

Ajornartoorluinnarnissamut ernummassutit

Sulisoqarnikkut inissisimaffik peqqutigalugu suliniutit qanoq amerlatigisut aallarnarsinnaanerini killiliisoqarpoq, aningaasaqarnikkut ajornartoorluinnarnisasq ernummassutiginiangikkaanni.

Takornarissanik tikinneqarfissat marluk annaaneqartut

Kalaallit Nunaata inuussutissarsiuutigut siammasinnerusumik anguniagaqarnermut takornariaqarneq pingaaruteqarlunnarpoq. Kalaallit Nunaanni naleqarnerulersitsinerup 2,5 procentii ullumikkut akunnitarteqarnerup neriniartarteqarnerullu, angalatitsiviit, takornarialerisuniit il. II. Pilersitaapput.

sigu nunatta avataaniit sulisussarsiortarneq pisariaqarlunnarpoq.

Aningaasaqaarnikkut peruserineqartartut aammalu oqaluttuarisaaneq tunngavigalugit nalunngilarput inuiaqatigiit amerlavallaanngitsut pissutsinut nikeriartunut nikeqataanissartik ajornartinnerusaraat. Ajornaatsuinnaasanngilaq inuit aalisartuunermit piniartuunerminngaanniilluunniit sanaartornermut imaluunniit takornariaqarnermi susassaqaartitsinermut nikeriartissallugit. Annertuumilluunniit nikeriartitsisoqaralaruni inuussutissarsiu tip nutaat eqqaaneqartut inuussutissarsiu tip ginikuusamiit sulisussatigut atorfissaqaartitsinnginnerullutillu piginnaasatigut piumasaqaateqarnerusarput. Tamannalu ilaatiigut peqqutigalugu aaqqissuusseqqinnerit pisariaqartarput.

Inissisimaneq tamanna pineqartillugu Kalaallit Nunaanni aalisarnikkut avammut tunisassiorneq ikorfartorfigisartagarput angusaqarlunnissaa ikorfartorfigineqartariaqartarpoq. Immikkoortumut tassunga nunat avannarliit akornanni Kalaallit Nunaat angusarissaarneq rpaavoq. Taamaattorli aalisarnikkut inuussutissarsiornermi ataatsimut isigalugu inuiaqatigiit iluanaaruteqartarnerat annertunerpaanngilaq. Tamatumingna peqqutaavoq sulisoqarnikkut sinerissap qanittuani aalisarnermut sulii atuingaatsiarnerput. Piffissamiillutalu sanaartornermi sulisussanik amigaateqarluta sinerissallu qanittuani aalisarnermiit piujuartitsinissamik aallaaveqanngitsumik ingerlatsinermiilluta.

Sulisitsisut inuussutissarsiornermi siammasinnerusumik aallaaveqarnerit angunissaannut politikikkut aaqqissuusseqqinnerit sulissutigat. Taamaattumik pingaartutut isigaagut Nationalbankip aammalu Aningaasaqaarnikkut Siunnersuisooqatigiit misissuisimanagerat, pingaarutilinnik oqariartuutillit, politikikkut aaqqissuusseqqinnermi pisariaqarnerpaaffissaminiileqqasunik tikkuartuisut. Ineriartornermi ingerlaannartariaqarpoq, nunatta tamarmi inuussutissarsiortullumi tunniusaqarfigerusutarput. ■

Både Nationalbanken og Det Økonomiske Råd underbygger Grønlands Erhvervs ønsker om reformer

Af Christian Keldsen, Direktør i Grønlands Erhverv

Danmarks Nationalbanks seneste analyse af Grønlands økonomi er interessant læsning. Blandt andet fordi den bekræfter konklusionerne i Grønlands Økonomiske Råds analyse fra efteråret 2021. Dermed understreger begge analyser behovet for de politiske og samfundsstrukturelle reformer, som Grønlands Erhverv igennem lang tid har efterlyst.

Danmarks Nationalbank peger indledningsvis på, at Grønlands økonomi overordnet set er sund, men at den samtidig er sårbar, da den baserer sig på en for enstrenget erhvervsstruktur. Skal vi fremover kunne tiltrække endnu flere af de investeringer, vi har så hårdt brug for, må nye politiske reformer til. Dels for at bringe økonomien yderligere på fode efter den pandemi, som Grønland heldigvis er sluppet relativt godt igennem og konsekvenserne af konflikten i Ukraine. Og dels for at kombinere de aktuelle politiske prioriteringer med mere visionære og fremadrettede planer mod et mere grønt, sundere og socialt retfærdigt samfund.

Den udvikling, der i disse år sker i Grønland, er først og fremmest skabt i vores dynamiske erhvervsliv, som er katalysator for omstillingen. Flere og flere arbejdspladser skabes i den private sektor. Men at den grønlandske erhvervsstruk-

tur mere og mere ligner andre nordiske lande, ses blandt andet af, at manglen på både ufaglært og højt kvalificeret arbejdskraft er et stigende problem. Her understreger både Nationalbankens og Det Økonomiske Råds rapporter behovet for flere og bedre uddannelser. Men det tager som bekendt tid, så indtil landets eget uddannelsessystem kan opfylde flere af de uddannelsesmæssige målsætninger, er udenlandsk arbejdskraft en forudsætning for at udnytte det opsving, der tegner sig.

Vi ved fra økonomisk teori og fra historien, at mindre lokalsamfund er dårligere rustet til at håndtere bratte omstillinger. Det er ikke let at omskole mennesker fra et liv som fiskere og fangere til industriarbejdere i fx bygge- og anlægssektoren eller som udbydere af oplevelse i turisterhvervet. Men selv hvis det var muligt i større stil, er en del af de nye erhvervssektorer mindre arbejdskraftintensive og mere kompetencekrævende end de erhverv, de fortrænger. Også af den grund kræves langsigtede strukturreformer.

I den forbindelse er det værd at hæfte sig ved, at det i Grønlands dominerende eksporterhverv er i det havgående fiskeri, at der skabes imponerende resultater. På dette

område indtager Grønland en førerposition i Nordatlanten. Ikke desto mindre tjener samfundet mindre på det samlede fiskerierhverv, end man kunne. Det skyldes, at værdifulde arbejdskraftressourcer stadig bruges i det urentable, kystnære jollefiskeri. I en tid, hvor der mangler hænder i andre erhverv som fx bygge- og anlægssektoren – og hvor det kystnære fiskeri ikke er biologisk bæredygtigt.

Grønlands Erhverv arbejder for politiske reformer, der kan bane vejen for en flerstrengt erhvervsstruktur. Derfor ser vi både Nationalbankens og Det Økonomiske Råds rapporter som vigtige input i forbindelse med det politiske reformarbejde, der er mere påkrævet end nogensinde. For fremgangen skal fortsætte, hvilket både vi og hele landets erhvervsliv gerne bidrager til. ■

Fakta: Udvalgte problemstillinger

Opsving med regionale forskelle

Grønland er kommet bedre gennem covid-19-pandemien end de fleste lande. Der er stor mangel på arbejdskraft, og risikoen for overophedning er øget. Presset på arbejdsmarkedet er størst i Nuuk og mindst i Øst- og Sydgrønland.

Et mere bæredygtigt fiskeri

Store dele af det kystnære fiskeri er i dag ikke bæredygtigt. Fiskerikommissionens anbefalinger vil sikre et mere bæredygtigt fiskeri og er en vigtig forudsætning for langsigtet at styrke erhvervet.

Offentlige reformer er påkrævet

Gælden vokser i selvstyret, kommuner og i de offentligt ejede aktieselskaber. Dermed vokser også risikoeksponeringen af landskassen. Samtidig er der et uløst finanspolitisk holdbarhedsproblem, som vil kræve reformer i de kommende år, herunder bolig- og investeringsreformer.

Mangel på arbejdskraft

Arbejdsmarkedet har i en årrække været karakteriseret ved mangel på kvalificeret arbejdskraft. Det gælder inden for en række områder, bl.a. bygge- og anlæg, sundhed, undervisning og minedrift.

Risiko for overophedning

Situationen på arbejdsmarkedet begrænser, hvor mange nye initiativer der kan sættes i gang uden at risikere en overophedning af økonomien.

To tabte turistsæsoner

Øget turisme er en vigtig del af den grønlandske målsætning om at skabe et bredere erhvervsgrundlag. Omkring 2,5 pct. af værditilvæksten i Grønland sker i dag inden for hoteller og restauranter, rejsearrangører, turistture mv.

The National Bank of Denmark and the Economic Council Support GBA's Call for Reform

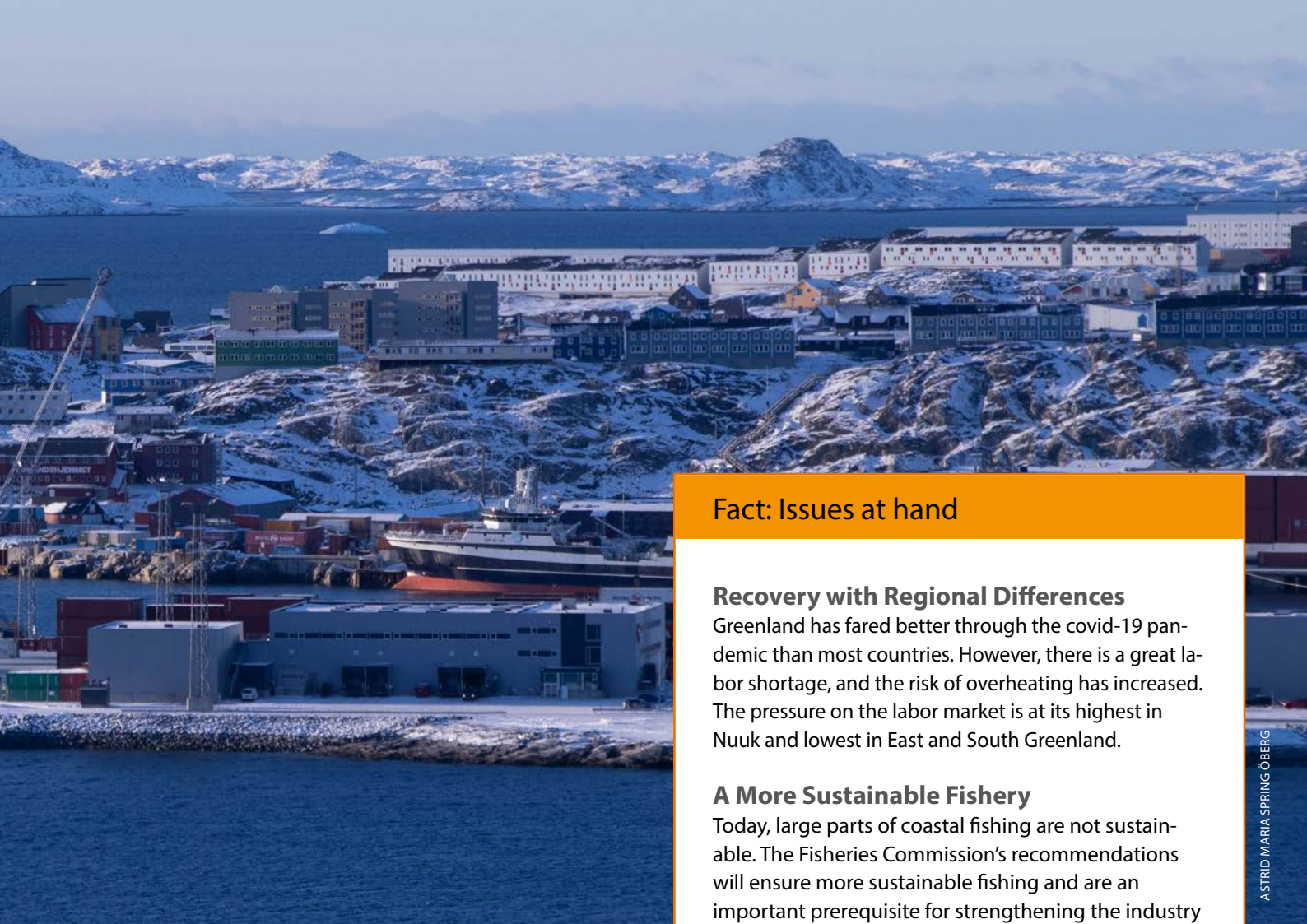
By Christian Keldsen, Director, Greenland Business Association (GBA)

The latest analysis of Greenland's economy by the National Bank of Denmark is an interesting read. Among other things, it confirms the conclusions of the Greenland Economic Council's analysis from the autumn of 2021. Thus, both analyses emphasize the need for the political and societal reforms that Greenland Business Association has long called for.

The National Bank of Denmark initially points out that Greenland's economy is generally healthy but also vulnerable, as it is based on a one-tier business structure. New political reforms will be needed to attract even more of the investments we desperately need in the future. This is partly to bring the economy back on its feet after the pandemic (which Greenland has escaped relatively well, fortunately) and partly the consequences of the conflict in Ukraine. And it is also to

combine current political priorities with more visionary and forward-looking plans for a greener, healthier, and socially more just society.

The development that is taking place in Greenland in recent years is first and foremost created in our dynamic business community, which is a catalyst for change. More and more jobs are being created in the private sector. However, the Greenlandic business structure is more and more similar to other Nordic countries. This is noticeable, partly because the shortage of unskilled and highly qualified labor is a growing problem. In this instance, both the National Bank of Denmark's and the Economic Council's reports emphasize the need for more and better education. However, this takes time, so until the country's educational system can meet several of the educational

ASTRID MARIA SPRING ØBERG

objectives, foreign labor is a prerequisite for taking advantage of the emerging recovery.

From economic theory and history, we know that smaller communities are less equipped to handle abrupt changes. It is not easy to re-train people from the life of fishermen and hunters to industrial workers in, for example, the construction sector or as providers of experience in the tourism industry. But even if it were possible on a larger scale, some of the new business sectors are less labor-intensive and more skill-intensive than the industries they are displacing. This is also why long-term structural reforms are required.

In this connection, it is worth noting that in Greenland's dominant export industry, fishing, it is in the sea-going fishery that impressive results are created. In this area, Greenland occupies a leading position in the North Atlantic. Nevertheless, society earns less from the whole fishing industry than it could. This is because valuable labor resources are still used in the unprofitable, coastal dinghy fishery, even when there is a lack of hands in other industries such as the construction sector - and while coastal fishing is not biologically sustainable.

Greenland Business Association is working for political reforms that can pave the way for a more versatile business structure. Therefore, we see the reports of both the National Bank of Denmark and the Economic Council as important inputs in connection with the political reform work that is now required more than ever. The progress has to continue, and Greenland Business Association and the entire country's business community would like to contribute. ■

Fact: Issues at hand

Recovery with Regional Differences

Greenland has fared better through the covid-19 pandemic than most countries. However, there is a great labor shortage, and the risk of overheating has increased. The pressure on the labor market is at its highest in Nuuk and lowest in East and South Greenland.

A More Sustainable Fishery

Today, large parts of coastal fishing are not sustainable. The Fisheries Commission's recommendations will ensure more sustainable fishing and are an important prerequisite for strengthening the industry in the long term.

Public Reforms are Needed

Debt is growing for the government, municipalities, and publicly-owned companies. This also increases the risk of exposure to the national treasury. At the same time, there is an unresolved fiscal policy sustainability problem, which will require reforms in the coming years, including housing and investment reforms.

Labor Shortage

For several years, the labor market has been characterized by a shortage of skilled labor. This applies in many areas, including construction, health, education, and mining.

Risk of Overheating

The situation in the labor market limits the number of new initiatives that can be launched without the risk of overheating the economy.

Two Lost Tourism Seasons

Increased tourism is an important part of Greenland's goal of creating a wider business base. Today, about 2.5 percent of the value added in Greenland comes from hotels and restaurants, travel agents, tour operators, etc.

JONAS SMED SØRENSEN

Piujuaannartitsinissamik immikkut sammisaqarneq suliffeqarfiit uummaannarnissaannut tunngavoq

Allattoq: Rasmus Barud Thomsen

Nunarsuatta ajunngitsumik atugassaqaarnissaa pillugu piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsinermut piumasaqaateqarneq siunissami pisisartussaniit sakkortunerulersimassaaq. Kisiannili piujuaannartitsinissamik aallaaveqartumik pingaartitsineq maannakkut pisisartut kornanni amerlanerusuteqarfigineqalereerpoq.

Qularutigineqarsinnaanngilaq suliffeqarfiit avammut nittarsaassinerminni inissisimalluarnissaminnullu piujuaannartitsinissamik pingaartitsineq pingaarutilittut uuttuutigisarmassuk.

Nunarsuatsinni pisisartut 50%-ii maanna tunisassiat suliffeqarfiit piujuaannartitsinissamik aallaaveqartuniit pisisarput, ilutigisaanillu tunisassiat piujuaannartitsinissamik aallaavillit akisunerusunut pisinissartik tunuarsimaarfigineq ajorlugu. Pissutsit taakku sulii annertusiartorput.

Tamanna PwC atuisunut misissuisimaneraninngaanniit, Global Consumer Insights Pulse Survey, atuisut nunai 22-neersuni aallaaveqartumit, marts 2021-mi pisimasumit takussutissinneqarpoq.

Kalaallit Nunaannilu suliffeqarfinnut, nunat tamalaat akornanni niuerfinni ingerlatsippata nunattalu iluani niuerfinni ingerlatsippata, tamanna pingaarutilittut isiginiarneqartariaqarpoq. Ulla Lyngé, CSR Greenland allattoqarfiani pisortaq, piujuartitsinissamik aallaaveqartumik ineriartortitsinermut akisussaassuseqartumik tunngaveqarluni aammalu FN nunarsuaq tamakkerlugu anguniagaat 17-iusut aallaavigalugit sulisoq, oqaluttuarpog.

Niuernerpalaartumik isiginnilluni ernumanaatillit annerpaartaat tassaavoq naluneqarmat; piujuaannartitsinermik aallaave-

qaraanni naggaterpiaani niuerfimmi kisimiilertussaaneq.

“Ullumikkut atuisut niuerfillu immikkut eqqummaariffi-gisorujussuaat FN nunarsuaq tamakkerlugu anguniagaat aallaavigalugit, ilumut aammalu qanoq suliffeqarfiup piujuaannartitsinissamut aallaaveqarluni ingerlatsinersoq. Oqarpoq itisiliillunilu:

“Kisianni CSR aammalu piujuaannartitsineq aallaaginissaanut periuitsit assigiingitsorpasuutinneqarput, pisariaqarporlu suliffeqarfik qiviassallugu, qanoq suliffeqarfik unammilleqatigiiffiusumiittoq piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsiguni angusaqarluarsinnaanersoq.”

Anguniakkat annertuut

FN nunarsuaq tamakkerlugu anguniagaat 17-iusut naatsumik oqaatigalugit nunarsuatsinni ineriartortitsinikkut anguniagaqarnermi annertunerpaapput, 2030 tungaanut nunarsuatta inuunut nunarsuarmullu piujuartitsinermik aallaaveqartumik ineriartortitsinissamut tikkuussisussat.

Kalaallit Nunaanni suliffeqarfiit anguniakkamut aammalu ataatsimut isigalugu piujuaannartitineq aallaavigalugu anguniagaqarnermut arlalitsigut tunniussaqaarsinnaapput, immikkulli aamma uku isiginiarlugit; eqqagassanik suliaqarneq, atoqqiineq aammalu ikummatissanik atuinikinnerunissaq suli immikkut iliuuseqarnikkut allannguisoqaarsinnaavoq.

Ukiunilu makkunani Ulla Lyngé isiginiarpaa, suliffeqarfiit ukiumoortumik CSR pillugu nalunaarusiortartut, maanna inuiaqatigiinni qanoq sunniuteqaarsimanertik, pisisartut aallaaviusut aammalu niuerfimmi sumiinnertik immikkut eqqummaariffiginerulersimagaat.

Aamma suliassanik suliarinnittussarsiuussisoqartillugu CSR avatangiiserlu pillugit piumasaqaasersuinerit annertusiartorput.

“Maannakkut suliffeqarfiit namminersorlutik oqartussaniit pigineqartuni – aamma namminersortuaraagaluarpataluunniit – nalunaarsorsinnaasariaqaraat sullivimmi avatangiisinut inatsi pillugu aammalu CSR-mik pingaartitaqarnikkut sulineq takussusersinnaasariaqaraat,” Ulla Lyngé oqarpoq.

Ikaarsaariarneq maannakkut pisariaqarpoq

Piffissanngorporlu piujuaannartitsinissamik aallaaveqartumut immikkut sammisaqalernissaq. Ullumikkut inuusuttut avatangiisinut tunngassuteqartunut eqqummaarittorujussuupput siunissamilu atuisoqariaaseq ilusilersortussaassavaat, taamaatumillu suliffeqarfiit iluanaarutissaqassapput piffissaq sivikinnerusoq aammalu piffissaq sivisunerusoq eqqarsaatigalugu ikaarsaariarnissaat eqqarsaatigalugu.

Tamanna soorlu aalisarnermut atuuppoq niuerfinnut appakaannissamut piujuaannartitsineq aallaavigalugu ingerlatsineq ajornanngitsitsinerusarmat. Pisiassallu aamma allanut atuuppoq, pisisartut tunisassiat meqqilersorsimasut nalunaaqutsersorsimasullu eqqummaariffigilersimammatigit.

Ineriartornermut tamatuminna suliffeqarfiit ilaangikkunik niuerfinni niueqatigineerussinnaanerat aarleqqutigineqarsinnaavoq.

“Naggaterpiaatigit angusassaq pitsaanerpaaq pineqarpoq, piujuartitsinerlu aallaavigigaanni periarfissagissaarnarpoq. Suliffeqarfinnut pikkorissartitsisarnitsinni taamaattumik kisitsisit ilisimasat aallaavigingaatsiartarpagut. Tassani isiginiartarpagut CSR-mik nalunaarsuinerit aammalu niuerfitsigut inissisimani sutigit pitsanngorsarsinnaanerlutigit. Arlalitsigullu suliniutinik soqutiginaatilinnik malitseqartarpoq. Suliniutit maannakkut ingerlatsinermi aammalu siunissami iluaqutigisinaasaat,” Ulla Lyngé oqarpoq. ■

THE GLOBAL GOALS

For Sustainable Development

Fokus på bæredygtighed handler om virksomhedernes overlevelse

Af: Rasmus Barud Thomsen

Fremtidens forbrugere kommer til at være benhårde, når det kommer til krav om bæredygtighed og ansvar for klodens ve og vel. Men allerede nu er den grønne dagsorden afgørende for flertallet af forbrugerne.

Der er ingen tvivl om, at bæredygtighed er et af de vigtigste parametre for virksomheder at brande og markere sig på.

Over halvdelen af de globale forbrugere tilvælger i dag produkter fra bæredygtige virksomheder, og samtidigt er de villige til at betale ekstra for miljøvenlige produkter. Og tendensen er kun stigende.

Det viser PwC's forbrugerundersøgelse, Global Consumer Insights Pulse Survey, fra marts 2021, der bygger på svar fra forbrugere fordelt på 22 lande.

Og for grønlandske virksomheder, uanset om de opererer på det internationale eller hjemlige marked, er dette afgørende at bide mærke i. Det fortæller Ulla Lyngé, der er sekretariatschef hos CSR Greenland, der arbejder for bæredygtig udvikling med udgangspunkt i ansvarlighed og FN's 17 verdensmål.

Fra et forretningsmæssigt synspunkt er den største fare nemlig, at man ved ikke at have fokus på bæredygtighed ender med at stå alene tilbage i sit marked.

"Forbrugere og markeder har i dag stort fokus på, om og hvordan virksomheder opererer med FN's Verdensmål inden for deres felt. Og hvorfor skal de købe produkter fra Grønland, hvis varen ikke er bæredygtig?" siger hun og uddyber:

"Men der er mange facetter til CSR og bæredygtighed, og man er nødt til at kigge på den forretning, man er i, og se på, hvordan man kan løfte egen virksomhed i et konkurrenceforhold, hvor bæredygtighed spiller en rolle."

Ambitiøse mål

Kort fortalt er FN's 17 verdensmål den til dato mest ambitiøse globale udviklingsdagsorden, der frem til 2030 sætter kurs mod en mere bæredygtig udvikling for både mennesker og planeten.

Grønlandske virksomheder kan bidrage til dem og den

generelle bæredygtighedsdagsorden på mange måder, men særligt affaldshåndtering, genbrug og mindre brug af fossile brændstoffer, er områder, hvor der kan gøres en forskel.

I disse år ser Ulla Lyngé også en tydelig tendens til, at selskaber, der laver årlige CSR-rapporter, i langt højere grad har fokus på, hvordan de påvirker det samfund, det kundegrundlag og det marked, de opererer i.

Også når det kommer til udbud af opgaver, er der stigende krav om fokus på CSR og miljø.

"Trenden er, at nogle af de selvstyre-ejede virksomheder i deres udbud sætter krav til – selv ned på enkeltmandsvirksomhedsniveau – at man skal dokumentere, at man arbejder efter arbejdsmiljøloven, og har en CSR-tilgang til miljøbevidsthed," siger Ulla Lyngé.

Omstillingen skal ske nu

Og tiden er bestemt til et større grønt fokus. De unge, der i dag er ekstremt klimabevidste, kommer til udgøre fremtidens forbrugere, hvorfor virksomheder har meget at vinde på både den korte og den lange bane ved at omstille sig nu.

Det gælder eksempelvis inden for fiskeriet, hvor certificering omkring bæredygtighed gør det meget nemmere at tilgå markeder. Det samme gælder andre varer, hvor forbrugerne også har blik for de mærkningsordninger, der blåstempler produkterne.

Og formår virksomhederne ikke at omstille sig og følge med den nuværende udvikling, så risikerer de at stå i en situation, hvor markedet ikke vil handle med dem.

"I bund og grund handler det om bundlinjen, og der er store potentialer i bæredygtighed. På vores kurser for virksomheder, har vi derfor stort fokus på data. Her kigger vi på, hvor der er forbedringsmuligheder ift. CSR-rapportering og det marked, de opererer i. Og ofte er det nogle meget interessante initiativer, der kommer ud af det. Initiativer, der ruste dem bedre til både det nuværende og fremtidens marked," siger Ulla Lyngé. ■

Focus on Sustainability is about Survival of the Businesses

By: Rasmus Barud Thomsen

The consumers of the future will be tough when it comes to demands for sustainability and responsibility for the wellbeing of the planet. Even now, the green agenda is crucial for most consumers.

There is no doubt that sustainability is one of the most important parameters for companies to brand themselves and stand out.

Today, more than half of the global consumers opt for products from sustainable companies, and, at the same time, they are willing to pay extra for environmentally friendly products. And this trend is only increasing.

This is shown by PwC's consumer survey, Global Consumer Insights Pulse Survey, from March 2021, based on responses from consumers in 22 countries.

This is crucial to note for Greenlandic companies, regardless of whether they operate in the international or domestic market. These are the words of Ulla Lyngge, head of the secretariat at CSR Greenland, who works for sustainable development based on accountability and the United Nations' 17 Development Goals.

From a business perspective, the biggest danger is that you are left behind in your market if you are not focusing on sustainability.

"Today, consumers and markets have a strong focus on whether and how companies operate with the United Nations' Development Goals in their field. Why should they buy products from Greenland if the product is not sustainable?" she says and elaborates:

"There are many facets to CSR and sustainability, and you have to look at the business area you are in and look at how to lift your own business in a competitive area where sustainability plays a key role."

Ambitious Goals

In short, the United Nations' 17 world goals are the most ambitious global development plan to date, setting a course for more sustainable development for both humans and the planet by 2030.

Greenlandic companies can contribute to them and the general sustainability plan in many ways, but waste management, recycling, and less use of fossil fuels, especially, are areas where a difference can be made.

These years, Ulla Lyngge also sees a clear tendency for companies that have annual CSR reports to focus much more on how they affect society, their customer base, and the market in which they operate.

Also, when it comes to tendering assignments, there are increasing demands for a focus on CSR and the environment.

"The trend is that some of the government-owned companies in their tenders require that you must document that you work in accordance with the environmental laws and have a

CSR approach to environmental awareness - even down to the sole proprietorship level," says Ulla Lyngge.

Change Must Come Now

The time is set for a greater green focus. Today's young people are extremely climate-conscious and will become the consumers of the future, which is why companies have a lot to gain in both the short and the long term by adapting now.

This is the case, for example, in the fisheries sector, where sustainability certifications make it much easier to access markets. The same applies to other products, where consumers also look for the labels that approves the products as sustainable.

And if companies do not manage to adapt and keep up with current developments, they will risk being in a situation where the market will not trade with them.

"It's about the bottom line, basically, and there is great potential in sustainability. In the courses we provide for companies, we strongly focus on data. We look for areas with opportunities for improvement in CSR reporting and the market in which they operate. We often see some very interesting initiatives coming from this. These initiatives will better equip them for the current and future markets," Ulla Lyngge says. ■

Ulla Lyngge.

LEIFF JOSEFSEN

Misissuisimaneq nutaaq: Kalaallit Nunaanni inoqariaaseq inuiaqatigiillu ataqatigiissinnerat inuussutissarsiortut isaanniit

Allattoq: Christian Keldsen, Pisortaq, Sulisitsisut

Piffissap ingerlarnga naapertorlugu inoqariaaserput nunaqarfillu ingerlaannarissaat inuiaqatigiit akunnerminni oqallinnikkut saqqummillattaasarpoo. Arlalitsigut misigissuserpassualimmik kisiannili inoqarfiit ataasiakkaat inuussutissarsiornikkut periarfissaat oqallinnermi piviusoq tamatigut aallaavigineqarneq ajorpoq.

Sulisitsisut sammisamut tassunga paasissutissat qaamarsaavigissallugit aalajangersimavoq. Taamaattumik paasissutissarpassualimmik peqqissaartumillu misissuisimavugut, kikkulluunniit Kalaallit Nunaanni inoqariaatsikkut atugassariti-

tanut tunngasunik oqallinnermut peqataarusuttut paasilluar-niassammassuk, suut tunngavilersuutigissallugit pisariaqartin-neqarnersut.

Ataaserli naqissuserlara: Sulisitsisut Kalaallit Nunaanni siunis-sami inuiaqatigiit ataqatigiissinnerannut ineriartorneq qanoq isikkoqassanersoq aalajangersaaffigissanngimmassuk. Politik-kerittajuna suliassaat. Kisiannili inoqarfikkaani inuussutissar-siornikkut tunngavissat oqallinnermi qaammarsarneqassasut.

Inuiaqatigiittut periarfissaqartariaqarpugut ersarissakkamik periarfissalimmuut aningaasaliinissamut aammalu tunngave-

qarluarluta iliuseqarfissatsinnik. Ineriartortitsinissamut periarfissat taakkorpiat misissuinerup nalilersorpai. Ilutigalugu inuiaqatigiinni naqqanniffigisinnaasarpur aamma qaam-marsaavigivaa, taamaattumillu inuiaqatigiinnut atugassarititat suut atuutsinniarnegit ersarissumik apeqqarissaarfigivai.

Tamanna aningaasanngorlugu nalilersorneqarsinnaanngit-soq paasinniffigalugu tunngavigineqarpoq, taamaattumillu inuussutissarsiornikkut ineriartortitsinermut aammalu inoq-riaasermut politikkiliornermi pissutsit allat aamma qiviarne-qartariaqartarneri aamma aallaavigineqarluni.

Misissuineq Rambøll 2021 naalersoq suliaraa, taamaat-tumillu ullumikkumut atuullunilu pisariaqarluinnartuuvoq. Paasissutissarpassuarnik, allattorsimaffinnik aammalu ki-sitsisepassuarnik imaqarpoq taamaattumik atuarnissaa soqutiginarluinnarluni, minnerunngitsumillu politikikkut aallaavigineqartoq periutsit assigiinngitsut najoqqutaralugit kingunerineqarsinnaasut iserfigineqarlutik.

Misissuineq aammattaq Sulisitsisut sulinerminni aallaavit-tut atortarumaarpat aammalu inuiaqatigiinni oqallinnermi akuunerminni apeqqutigineqartunut qaammarsaatigisinnal-lugit. Allatut oqaatigalugu Kalaallit Nunaanni inoqariaaseq aammalu illoqarfinnut nussorneq ineriartorsimanera allaase-
raa, taamatuttaarlu inuiaqatigiit ataqatigiissinneri inuussutis-sarsiornermilu periarfissaq qanoq ataqatigiinneri nalilersor-lugu. Neriutigaarput politikkeritta misissuisimaneq Kalaallit Nunaanni politik aallaavigineqartumut atortarumaassagaat.

Illoqarfinnut nussorneq

Inuiaqatigiinni tamani illoqarfinnut nuussorneq pivoq, taa-maattumillu inuiaqatigiit ataatsimut isigalugu inoqarfinnut katerukkiartorput. Ineriartorneq ukiuni 100-ut sinnerlugit annertusartumik piusimavoq. Ineriartorneq tamanna inuus-sutissarsiornep aammalu teknikkikkut ineriartornermut ersa-rissumik attuumassuteqarsimavoq, tunisassiornikkut annertu-saanissamut kajumissuseqalernermit malitseqarsimasumik. Ilutigisaanik inuussutissarsiutit ilaanni inunnik sulisoqarnissa-mik pisariaqartitsineq annikilliarforsimavoq.

Tunisassiorneq aammalu kingusinnerusukkut kiffartuussinik-kut inuussutissarsiornep illoqarfinni assut ineriartorsimapput taamaattumillu sulisoqarnikkut immikkoortortani aammalu inuussutissarsiutini allani pisariaqartitsineq annikilliarfor-tissimallugu. Isumaqqanngilarli tamarmik isorliunerusuniit illoqarfinnut nussorsimasut. Inuiaqatigiinni suli amerlasuut isorliunerusuni najugaqarput, illoqarfinnilu sulisussarsiornepit annertusiartuinnavilluni.

Ineriartorneq tamanna Kalaallit Nunaanni immikkut takus-
sutissaqarpoq – silaannaap pissusaa, isorartussuseq aammalu tamanna tunngavigalugu attaveqatigiinniarnep kipi-luttunarnera peqquataallutik nunaqarfimmii illoqarfinnut suliffissatigut ilinniarnikkullu nikeriaannaaneq ajornakusoortarpoq. ■

Ny analyse: Bosætning og demografi i Grønland set i erhvervsmæssigt perspektiv

Af: Christian Keldsen, Direktør i Grønlands Erhverv

Med jævne mellemrum dukker diskussionen om bosætningsmønstret og bygdernes overlevelse op i samfundsdebatten. Ofte med stærke følelser involveret, men til gengæld ikke altid baseret på konkret viden om de enkelte bosteders erhvervsmæssige muligheder.

Grønlands Erhverv har besluttet sig for at kaste lys over dette vigtige emne. Derfor har vi fået udarbejdet en detaljeret og grundig analyse, som vi stiller til rådighed for alle, der ønsker at sætte sig ind i de forudsætninger, der skal være til stede - eller kunne tilvejebringes - for at diskussionen om ordentlige levevilkår i alle grønlandske bosteder giver mening.

Men lad mig understrege én ting: Grønlands Erhverv tager ikke stilling til, hvordan den demografiske udvikling skal ske i fremtidens Grønland. Det er politikernes opgave. Men vi har ønsket, at debatten om bostedernes erhvervsgrundlag bliver grundigt belyst.

Som samfund skal vi have mulighed for at investere og målrette en indsats der, hvor der er potentiale. Analysen vurderer netop dette udviklingspotentiale. Den tager samtidig højde for, at samfundet også har en social bundlinje, hvorfor der stilles skarpt på, hvad det er for et liv, vi gerne vil tilbyde vores befolkning. Dette sker i erkendelse af, at alt ikke kan gøres op i kroner og ører, og at der derfor er andre faktorer, der skal kigges på, når man lægger en politik for erhvervsudvikling og bosætning.

Analysen er udarbejdet af Rambøll i slutningen af 2021, og er derfor både up-to-date og top-aktuel. Den er værd at studere nærmere, da den er fyldt med information, tabeller og statistikker samt ikke mindst tankevækkende bud på konse-

kvenserne af den førte politik ud fra forskellige scenarier.

Analysen skal således indgå som et baggrundsdokument for Grønlands Erhvervs arbejde, og kunne danne grundlag for og belyse relevante spørgsmål i den offentlige debat. Formålet er med andre ord at beskrive udviklingen i bosætningen og urbaniseringen i Grønland samt at vurdere sammenhængen mellem demografi og erhvervsudvikling. Håbet er, at vores politikere vil tage analysen til sig og inddrage den i den politik, der føres i Grønland.

Urbanisering

I næsten alle samfund sker der en urbanisering og dermed en koncentration af befolkningens bosætning. Det er en udvikling, der har fundet sted med forskellig styrke i langt over 100 år. Denne udvikling har haft en klar sammenhæng med erhvervsudviklingen og med den tekniske udvikling, som har gjort det hensigtsmæssigt at forstørre produktionsenhederne. Samtidigt er behovet for menneskelig arbejdskraft i nogle erhverv reduceret.

Industrien og senere serviceerhvervene har især udviklet sig i byerne og har i varierende omfang kunnet opsuge den arbejdskraft, der blev overflødiggjort i andre regioner og erhverv. Det betyder dog ikke, at alle er flyttet fra bygd til by. En stor del af befolkningen bor fortsat i yderdistrikter, hvorfra der i større og større omfang sker en pendling til jobs i de større byer.

Denne udvikling har sine helt særlige perspektiver i Grønland - med vores klima, store afstande og dermed besværlige infrastruktur, hvor det ikke er muligt at pendle fra bygd til by i forbindelse med job og uddannelse. ■

New analysis: Settlement and Demography in Greenland as seen from a Business Perspective

By: Christian Keldsen, Director Greenland Business Association

From time to time, the discussion about demography and the settlements' survival emerges in the public debate. Often, strong emotions are involved, but, on the other hand, it is not always based on factual knowledge of the individual settlement's business opportunities.

Greenland Business Association has decided to shed light on this important topic. Therefore, we have prepared a detailed and thorough analysis available to anyone who wants to familiarize themselves with the conditions that need to be present – or could be provided – for the discussion about proper living conditions in all of Greenland's settlements to make sense.

However, let me emphasize one thing: Greenland Business Association is not taking a position on how the demographic development should occur in the Greenland of the future. That is the job of politicians. But we want the debate on the business basis of settlements to be thoroughly elucidated.

As a society, we need to have the opportunity to invest and target our efforts where the potential is available. The analysis assesses this development potential. At the same time, it also considers that society has a social responsibility, which is why we also focus on what kind of life we want to offer our citizens. This is done to recognize that not everything can be settled in money terms and that other factors need to be considered when laying out a policy for business development and settlement.

Rambøll prepared the analysis at the end of 2021 and, thus, it is both up-to-date and topical. It is worth digging into, as it is filled with information, tables, and statistics and, not least, thoughtful suggestions on the consequences of the policies pursued based on different scenarios.

The analysis will be used as a background document for Greenland Business Association's work. It will form the basis for and shed light on relevant issues in the public debate. In other words, the purpose is to describe the development of settlement and urbanization in Greenland and to assess the connection between demography and business development. We hope that our politicians will take the analysis into account and include its findings in the policy pursued in Greenland.

Urbanization

In almost all societies, urbanization is happening, and a concentration of the population takes place. It is a development that has taken place with varying strength for well over 100 years. This development has had a clear connection with business development and technical developments, making it more expedient to enlarge production units. At the same time, the need for human labor is reduced in some professions.

The industry and the service industries have developed in the towns and cities, in particular, and, to varying degrees, and they have been able to absorb the redundant labor in other regions and industries. However, this does not mean that everyone has moved from settlement to town. A large part of the population still lives in the remote areas, from where there is an increasing commute to jobs in the larger towns and cities.

This development has unique perspectives in Greenland, with our climate, large distances, and cumbersome infrastructure. It is simply impossible to commute from settlement to town to jobs and education. ■

Igaffimmi tunisassiornermiit avammut tunisaqartalerneq

Allattoq: Paornánguaq Kleist

Anne Mette Koustrup Nielsen namminersornissaminik sinnattuqaqsarsimavoq, Qaqortumilu Niuernermik ilinniarfimmi aqutsisuusimareerluni isikkanik peqqissaasunngorsimavoq. Tamanna cremelerisartunngornermik kinguneqarsimavoq ilaatigullu Hong Kong-mut avammut tunisassiulersimalluni.

Anne Mette Koustrup Nielsen ulluinnarni sulinerani allatut pisoqartariaqarsimavoq, Qaqortumi isikkanik peqqissaasunngornerminik kinguneqartitsimmat. Illoqarfimmini Niuernermik ilinniarfimmi aqutsisuusimavoq kisiannili isikkanik peqqissaasutut ilinniagaqarsimalluni namminersornissaminut kissaateqartarnerminut piviusunnguinnissaminut atorsinnaasaminik. Suliffimminiitukioq ataaseq sulinngiffeqarallarsimavoq aallartissimallunilu.

“Utoqqaat isigai ilaatigut peqqissartarsimavakka. Taakku naasut nunatta pissarititaaniit atuisinnaaneq meeraanerminiit misilittagarisarsiasaminik avitseqatigisarsimavaanga. Soqutiginninnera annertusivoq, igaffimmilu aallartillunga,” Anne Mette Koustrup Nielsen oqaluttuarpoq, Laborantitut aamma ilinniarsimasoq taamatullu creme-liortarnermik ilisimasaqalersimasoq.

Qajaasat, Kakillarnat, Qaqortukuloq Tupaarnallu cremelior-nissaminut katersorsimavai.

“Tamarmik creme misilikkusussimavaat. Angut ataaseq eksemearluni amerlussimavoq cremeliakkalu atuarsimallugit. Amerlunnera tamarpoq. Taava Kangerlussuarmiit sianerfigitippunga akiginiaarusulluni kissaateqartoq. Angut pilotivoq, aquttarfimmi amiminik panertoortartoq,” Anne Mette Koustrup Nielsen cremeliortarnerminik 2008-2009-mi pissanganartumik aallartissimanerminik oqaluttuarpoq. Timimut, isikkanut kiinnamullu atugassanik cremeliortarsimavoq. Kisiannili ukioq ataaseq qaangiuttorlu Niuernermik ilinniarfimmu suliffimminut uteqqippoq.

“Paniga Pipaluk Kathrine Nielsen nujalerisutut ilinniagaqarpoq aperivorlu ikiuukkusulluni. Nutaaliornermut takussutisatigullu eqinnaatsuuvoq, sulineralu aallartippoq 2004-milu InuaCare pilersipparput,” Anne Mette Koustrup Nielsen oqarpoq, piffissap ingerlanerani atorffimminiit soraarsimasoq kisiannili sulilinniarfittisarluni.

Pimoorussamik soqutiginninneq

Sunik tamanik aallarnisaanermut ikiuisoq tassaavoq aamma sulisoqarnikkut tunngasumik immikkoortortaqaarfik kommu-nimi ineriartortitsinermut tapiissuteqartarneq pillugu sianer-mat. Immikkoortortaqaarfik tunisassiamut paasisaqarsimavoq qinnuteqaammillu kissaateqarsimalluni.

“Qinnuteqarpunga akoorinissannullu atortorisarutitut aningaasartuutit 50%-iisa matussusertillugit. Tunisassiagut saqqummiunnissaanut paasititsiniaanermullu atatillugu Nuki-ga-mi aammalu Food Festival-mi peqataavugut,” Anne Mette

Koustrup Nielsen oqaluttuarpoq.

Kisiannili creme-nik tunisassiorneq branche ajornaatsuinnaangilaq. Creme tamarmik akiniarneqalersinnagit nalunaaqquatersimasussaapput. InuaCare Danmarkimi 2016-mi messertoqarnerani peqataavoq, suliffeqarfimmullu aningaasaliinissamut soqutiginnilluni takutitsisoqarsimalluni.

“Soqutiginninnermut ungasilaarsimavunga, Kalaallit Nunaatami kujataani suliffissanik pilersitserusussimavunga. Kalaallit Nunatta avataani tunisassiornissaq soqutigisimanngilara. Aningaasaliisartoq hotelitsinnut kaffisoriarpoq, assartuinikkut unammilligassaqartoq nassuiaalluni. Tunisassiat timmisartukkut imaluunniit umiarsuakkut assartortussaasapput. Tunisassiorneq Danmarkimiikkuni pissarsiaqaatiginerpaasussaavarput. Taamaattorli piumasaaqaatigisimavara Kalaallit Nunaanni pilersinneqarsinnaasut tamarmik Kalaallit Nunaanni suliarineqassasut,” Anne Mette Koustrup Nielsen nassuiaavoq, taamani naapinnermi qallunaat nunaanneersoq amikkut peqqissaatinik suliffeqarfik suleqatigiinnissamut isumaqatigiissuteqarfimallugu, Dermapharm.

“Corona sulisullu meerartaarnermi sulinngiffeqarallartussat sulineq kigaallersarsimavaat, suleqatigiinnissamullu isumaqatigiissut uatsinnut angisoorujussuuvoq. Suleqatigiinnissamut pimoorussisorujuupput, USA-mut Hong Kong-mullu attaveqaatinik pilersitsisimallutik.”

InuaCare tunisassiorluni aallartimmat pooqattaqaqanik creme akigineqartarsimapput. Dermapharm suleqatigilernerasi-gut pooqattaqaqat pumperlugit silaannaarutsitanik pooqalersimapput, creme-p sivisunerusumik atuussinnaaneranut isumalimmik.

“Atuisartugut allanngortitsinerput iluarivallaarsimangilaat. Pooqattaasaaqqat iluarinerimmassuk. Kisiannili airless pump atornerasigut creme sivisunerusumik piusinnaalerput. Aam-malu atoqqitanik sanaanik pooqalersimapput,” oqarpoq.

Nunatsinni suliffissanik nutaanik pilersitsisoq

Dermapharm suleqatigilernerasi-gut ineriartortitsineq aallar-tinneraniit tunisassiaq naammassillugu maanna ukiut marluk qaangiussimalereerput. InuaCare nalunaarsuineq aammalu naasut nunatsinneersut oliertaanik peersiner-nik tunnisassiorneq, kiinnakkut, timikkut aammalu nujakkut peqqissaatinik tunisassiorneq nammineq isumagisaraa. Dermapharm peqqis-sarnermut tunisassiat tunisassiorneri aammalu tuniniaanerit isumagisaraat, InuaCare tunisinermit royalty pissarsiarisarlugu.

“Tamanna kisimiiillugu inuussutigisinnaangilarput. Kisianni nuannerpoq, aammalu nunatsinni suliffissanik pilersitsilluni. Nutaat kingulliit saqqummertussat seqiner-mut creme-ussaput, naatsorsuutigivarpullu akiginiarneqalissasut upernaag 2023. Seqiner-mut illersuutitalinnik cremeliornissaq piu-masaqaatinik ulikkaarpoq, coronalu peqqutigalugu kinguaat-

toornerit pisinnaapput. Kisianni akooreriaatsit akuerineqareerput tullialu tassaavoq puusa akuerineqarnissaat," Anne Mette Koustrup Nielsen oqaluttuarpoq.

Katersuineq, siuleqqiineq aammalu naasunik tunisassianik ineriartortitsineq piffissamik atuiffiungaatsiarput.

"Uatsinnut aammalumi suleqatitsinnut pingaartuuvoq uagut naasut siuleqqiutaanik suliaqarnissarput. Qaqortumi pisiniarfuteqarpugut aammalu piffitsinni suliffissanik nutaanik pilersitsinissamik kissaateqarluta," Anne Mette Koustrup Nielsen nassuiaavoq.

Taassumap avataasigut Anne Mette Koustrup Nielsen

aamma Pipaluk Kathrine Nielsen piujartitsinissamik pingartitaqartuupput. Taamaattumik naasunik katersuisartut ilinniar-tinneqartarput naasut qanoq katersorneqassanersut, naasut nungunnginnissaat anguniarlugu.

"Pinngortitaq naasut creme-nut atortakkatsinnik tunnius-sassanik ulikkaarpoq. Kisiannil tamarmik tigussanngilagut – ikittuukuutaaginnarlugit. Taamaattumik naasunik katersisartut naasut sorlaanik peersinnginnissaanik ilitersuussisar-pugut, naaqinnissaat siunertarlugu," Anne Mette Koustrup Nielsen oqarpoq, savaateqarfinni aammalu Qaqortup pigisaani kater-sisartuuteqartoq. ■

Fra køkkenproduktion til eksport

Af: Paornánguaq Kleist

Anne Mette Koustrup Nielsen havde en drøm om at være selvstændig, så hun gik fra at være inspektør for Handelsskolen i Qaqortoq til at være fodbehandler. Det har ført til et creme-eventyr med eksport til bl.a. Hong Kong.

Der skulle ske noget i Anne Mette Koustrup Niensens arbejdsliv, da hun valgte at blive fodbehandler i Qaqortoq. Hun var inspektør for byens handelsskole, men havde en klinisk fodbehandleruddannelse hun kunne bruge til at realisere et ønske om at prøve at være selvstændig. Hun tog et års orlov fra sit arbejde, og gik i gang.

"Jeg behandlede bl.a. de ældres fødder. De delte deres erfaringer fra da de var børn om de lokale planters gode egenskaber. Min interesse blev vakt, så jeg gik i gang i køkkenet," fortæller Anne Mette Koustrup Nielsen, som også var uddannet laborant, og derfor har lært at lave cremer.

Hun samlede grønlandsk post, grønlandsk ene, grønlandsk kamille og grønlandsk timian, til sine cremer.

"Alle ville prøve cremerne. En mand havde eksem, og havde læst om mine cremer. Hans eksem forsvandt. Så fik jeg et opkald fra en i Kangerlussuaq, som ønskede at være forhandler. Manden var pilot, og fik tør hud i kabinen," fortæller Anne Mette Koustrup Nielsen om den spæde start af cremeproduktionen i 2008-2009.

Hun lavede forskellige cremer til kroppen, fødderne og ansigtet. Men et år efter vendte hun tilbage til sit arbejde på Handelsskolen.

"Min svigerdatter Pipaluk Kathrine Nielsen er uddannet frisør, og spurgte om hun kunne hjælpe til. Hun har flair for det kreative og visuelle, så det begyndte hun at arbejde med, og i 2014 oprettede vi InuaCare," siger Anne Mette Koustrup Nielsen, som i mellemtiden havde sagt sin stilling op, men stadig underviste.

Seriøs interesse

Det der også hjalp med at skubbe frem i tingene, var et opkald fra arbejdsmarkedsafdelingen i kommunen om produktudviklingsstøtte. Afdelingen havde hørt om produktet og ønskede at modtage en ansøgning.

"Jeg søgte og fik 50 procent af udgiften til et destillationsapparat dækket. Vi deltog i Nukiga og Food Festival for at promovere vores produkter og sprede viden om dem," fortæller Anne Mette Koustrup Nielsen.

Men cremeproduktion er en svær branche. Alle cremer skal certificeres inden de må sælges. InuaCare deltog i en messe i Danmark i 2016, hvor der blev vist interesse for at investere i firmaet.

”Jeg var lidt afvisende overfor interessen, for jeg vil skabe arbejdspladser i Sydgrønland. Jeg var ikke interesseret i at producere vores produkter udenfor Grønland. Investoren kom til en kop kaffe på hotellet, hvor han fortalte at udfordringen ligger i logistikken. Produkterne skulle enten flyves eller skibes. Vi ville kunne få mere ud af at lade selve produktionen ligge i Danmark. Til gengæld krævede jeg, at alt grønlandsk blev lavet i Grønland,” forklarer Anne Mette Koustrup Nielsen, som ved den anledning fik et samarbejde med det danske hudplejefirma, Dermapharm.

”Hele coronaen og medejerens barselsorlov har forsinket processen, men samarbejdet er stort for os. De er seriøse omkring samarbejdet, og har skabt forbindelse til USA og Hong Kong.”

Da InuaCare begyndte at sælge cremer blev de solgt i krukker. Samarbejdet med Dermapharm har betydet, at krukkerne er blevet udskiftet med lufttætte flasker med pumpe, som sikrer længere holdbarhed for cremerne.

”Vores forbrugere var ikke helt tilfredse med skiftet. De foretrak krukkerne. Men ved at bruge airless pump holder cremerne i længere tid. Og så bliver de solgt i æsker af genbrugsmateriale,” siger hun.

Skaber lokal arbejdskraft

Der er gået to år fra udviklingen gik i gang i samarbejde med Dermapharm, til det færdige produkt. InuaCare står selv for certificeringen, og produktionen af olieudtræk fra de grøn-

landske urter til produkterne indenfor ansigtspleje, kropspleje og hårpleje. Dermapharm står for produktionen af plejeprodukterne og det videre salg, mens InuaCare får royalt fra salget.

”Vi kan ikke leve udelukkende af det her. Men det er sjovt, og skaber samtidig noget lokal arbejdskraft. Det sidste nye der vil komme i serien, er solcremer, som vi forventer at have klar til salg i foråret 2023. Der er mange krav der skal opfyldes når man producerer cremer med solfaktor, og der har været forsinkelser pga. corona. Men formlerne er godkendte, og det næste bliver godkendelse af emballage,” fortæller Anne Mette Koustrup Nielsen.

Det er enormt tidskrævende at indsamle, forarbejde og udvikle produktion af urterne.

”Det er vigtigt for både os og vores samarbejdspartnere, at vi tager os af forarbejdningen af urterne. Vi har en butik i Qaqortoq og vi har et ønske om at skabe arbejdspladser i lokalområdet,” forklarer Anne Mette Koustrup Nielsen.

Derudover går Anne Mette Koustrup Nielsen og Pipaluk Kathrine Nielsen ind for bæredygtighed. Samlere af urterne bliver derfor undervist i hvordan planterne skal samles, for at sikre at planterne ikke bliver udryddet.

”Naturen har masser at byde på af de urter vi bruger til cremerne. Men vi skal ikke tage alt – kun lidt ad gangen. Vi underviser derfor folk i at samle uden at hive rødderne op, så de kan gro igen,” siger Anne Mette Koustrup Nielsen, som har samlere på fåreholderstederne og lokalt i Qaqortoq. ■

Anne Mette Koustrup Nielsen.

From Kitchen Table Production to Export

By: Paornánguaq Kleist

Anne Mette Koustrup Nielsen dreamed of being self-employed, so she went from being the Head Teacher at the Business School in Qaqortoq to a podiatrist. This has led to a skincare adventure with exports to Hong Kong, among other places.

Something new had to happen in Anne Mette Koustrup Nielsen's working life, so she became a podiatrist in Qaqortoq. At the time, she was the Head Teacher for the town's business school, but she had finished training to become a clinical podiatrist earlier, so she could use this to realize a desire to give self-employment a go. So she took a year-long break from her job and got started.

"I treated the feet of the elderly, among others. They shared their experiences from when they were children about the healing qualities of the local plants. This piqued my interest, so I started experimenting in my kitchen," says Anne Mette

Koustrup Nielsen, who was also a trained laboratory technician and had learned to make skincare.

She collected Bog Labrador Tea, Greenlandic juniper, Greenlandic chamomile, and Greenlandic thyme for her products.

"Everyone wanted to try them. A man was suffering from eczema and had read about my creams. His eczema disappeared. Then I got a call from a person in Kangerlussuaq who wanted to be a reseller. He was a pilot whose skin dried up in the cockpit," Anne Mette Koustrup Nielsen says about the early start of her skincare production in 2008-2009.

She made various creams for the body, feet, and face. However, a year later, she returned to her job at the Business School.

"My daughter-in-law, Pipaluk Kathrine Nielsen, is a trained hairdresser and asked me if she could help. She has a creative and visual flair, so she started working on that, and, in 2014, we set up

Pipaluk Kathrine Nielsen.

INUK CARE

InuaCare,” says Anne Mette Koustrup Nielsen. In the meantime, she had resigned from her position but was still teaching.

Serious interest

What also helped push things forward was a call from the market department at the municipality office for product development support. The department had heard about the product and wanted to receive an application.

“I applied and got 50 percent of the cost of a distillation apparatus covered. In addition, we participated in Nukiga and Food Festival to promote our products and spread knowledge about them,” says Anne Mette Koustrup Nielsen.

However, skincare production is a difficult industry. All products must be certified before they can be sold. InuaCare participated in a trade fair in Denmark in 2016, and there was interest in investing in the company.

“I was a little dismissive of the interest because I wanted to create jobs in South Greenland. I wasn’t interested in manufacturing our products outside of Greenland. However, I had coffee with the investor at the hotel, and he told me that the challenge lies in logistics. The products had to be either flown or shipped by boat. It would be more cost-effective to handle the actual production in Denmark. On the other hand, my demand was that everything Greenlandic had to be made in Greenland,” explains Anne Mette Koustrup Nielsen, who, on that occasion, got into a collaboration with the Danish skincare company, Dermapharm.

“The corona pandemic and the co-owner’s maternity leave have delayed the process, but the collaboration is great for us. Dermapharm is very serious about our collaboration and has established connections to the United States and Hong Kong.”

When InuaCare started selling skincare, they were sold in jars. However, following the collaboration with Dermapharm, the jars have been replaced with airtight bottles with a pump, which ensures longer shelf life for the products.

“Our customers were not entirely happy with this shift. They preferred the jars. But by using airless pump, the creams last longer. And they are now sold in recycled boxes,” she says.

Creating Local Jobs

The process from initial development cooperation with Dermapharm to having a finished product has taken two years. InuaCare is responsible for the certification and production of oil extracts from the Greenlandic herbs for face care, body care, and hair care products. Dermapharm is responsible for producing the products and the resale, and InuaCare receives royalties from the sale.

“We can’t live from this alone. However, it’s fun and, at the same time, it creates some local labor. The next products in the line will be sunscreens, which we expect to have ready for sale in the spring of 2023. Many requirements must be met when producing creams with sunscreen, and there have been delays due to corona. But the formulas are approved, and the next thing is the approval of packaging,” says Anne Mette Koustrup Nielsen.

It is very time-consuming to collect, process, and develop the production of the herbs.

“It is important to both our partners and us that we take care of the processing of the herbs. In addition, we have a store in Qaqortoq, and we want to create jobs in our local area,” explains Anne Mette Koustrup Nielsen.

In addition, Anne Mette Koustrup Nielsen and Pipaluk Kathrine Nielsen focus on sustainability. Collectors of the herbs are taught how to collect the plants in a way that ensures that the plants are conserved.

“Nature offers plenty of the herbs we use for the products, but we can’t take everything at once, just a little at a time. Therefore, we teach people to collect without pulling up the roots so that the plants can grow back again,” says Anne Mette Koustrup Nielsen, who employs collectors at sheep farms and locally in Qaqortoq. ■

Ataavartumik nukissiuutit ineriartortitsinissamut periarfissagissaartitsipput Kisianni Kalaallit Nunaat suli qernertuuvoq

Allattoq: Rasmus Barud Thomsen

Kalaallit Nunaata imeq aammalu anori atorlugu nukissiuuteqarnikkut periarfissagissaangaatsiarnera siunissami ataavartumik nukissiuuteqarnikkut aningaasaliinernut ineriartortitsinernullu isumallualersitsipput. Ilutigaluguli nukissiuutinik atuinermi 80 procentii uuliatut qernertigaat, Christian Keldsen malillugulu "oqaloqatigiinneq ajornartoq utaqqivoq" ajornartorsiut aqqitsinnagu.

Nunarsuaq tamaat isigalugu qularutigineqarsinnaangilaq nukissiuutitigut unammillernartuummat ataavartumik nukissiuuteqarnermut ikaarsaariarneq. Aammalu naammattumik ataavartumik nukissiuuteqarneq.

Kalaallit Nunaat unammillernartumut tassunga aqqiisummut ilaasinnaavoq. Claus Andersen-Aagaard Nukissiorfiit siunnersortaanera oqarpoq.

"Nunarsuarmi akikinnerpaamik eqqatsinni nukissiuutitigut aallerfigisinnaasatsinnik imeq nukinganiq peqarunarpugut, iluamik atorluarutsigu allaat europami angisoorujussuanngorsinnaavoq," isumalluaataa taama nipeqarput.

Claus Andersen-Aagaard taamaattumik Kalaallit Nunaanni nukissiuuteqarnikkut tunisassiornisasmut periarfissat pillugit nittarsaassinissamut Namminersorlutik Oqartussat suleqatigaa.

Piviusunngortinniaraanni nunatta avataaniit aningaasaliisarut angisuut pisariaqartinneqassapput, aningaasaliinerimmi 3 mia. euro-nik naleqartut eqqartorneqarput.

Nukissiuuteqarfiit nutaat neqeroorutigineqassasut

Taamaattumik suliniummut ineriartortitsinissaanunuk utoqqalinersiassanullu aningaasaateqarfiit aningaasaliinissaanut suliaqarpoq. Tigussaasumik oqassagaanni nukissiuuteqarfiit tallimat nutaat eqqartorneqarput, nukik pilersinneqartussa q periarfissaasoq tamakkiisumik isigalugu 2 GW, upernaaru neqeroorutigineqalissapput.

Hoover sapsusiarsuaq USA-miittumut assingusumik nukimik pilersuilissaaq.

"Nukik pilersitaq power-2-x-mut atorutsigu tunisassiorfitsigut allanik pilersitsisumik kinguneqassaaq niuernikkut anneroorujussuarmik aallaaveqarsinnaasoq," oqaatigaa itisilerlugulu, Kalaallit Nunaat CO2-mik ajornartorsiutiéqarnera aamma aqqissinnaagaa.

Ullumikkut Kalaallit Nunaanni nukimmik atuinerup 80 procent missinga qernertuuvoq, inoqarfiillu sineriammiittululu eqqarsaatigigaanni Claus Andersen-Aagaard marlunnik

aaqqiissutissaqarpoq.

Siulleq tassaavoq Nukissiorfiit seqinermit anorimiillu pilersuisunik atuutilersitsisarnini ingerlatiinnassagaa. Aappaa tassaavoq Power-2-x nukissiuutit piffissap ingerlanerani akitigut appassasut generatorit dieselitortut pigeriikkatsinnut atorsinnaanngorlugit.

Anorimit nukissiuutit aqqiisummut ilaliunneqarsinnaavoq

Kalaallit Nunaanni ataavartumik nukissiuuteqarnikkut ineriartortitsinissamut periarfissaqarnera Nukissiorfiit kisimiillutik isigigunangilaat. Taama oqarpoq suliffeqarfiup Anori A/S pisortaa Palle Christiansen, anori atorlugu nukissiuutinik aammalu hybridiusunik pilersitserusuppoq.

"Aaqqiissutit siunnersuutigisagut 100 procentimik ataavartumik nukissiuutaapput," oqarpoq itisiliillunilu ataavartumik nukissiuutit hybridiusut periarfissagissaartitsisut Power-2-X atorlugu umiarsuit nukissamik pilersuiffigisinnaagipput.

Kisianni Palle Christiansen oqarpoq, ataavartunik nukissiuuteqarnermi periarfissagissaartumi aningaasaliisussaqaarlualunga pisortat ingerlatsinerat unittoorfigisarpa.

"Tunngavilersuutit tusaasarpagut diesel akia appasingaarmat ikaarsaarnissaq akilersinnaanngitsoq. Aammattaaq niuerfimmumut namminersorlutik ingerlatsisunut iseqqusinngineq piuvoq," oqarpoq Sisimiuni anori atorlugu nukissiuummik misileraatigalugu pilersitsinissaq suli erfalaruooruortoq tigus-saasumik assersuutigalugu.

"Uagut nukissiuuteqarnermi kisermaassisuuneq allanngortissallugu soqutigisarinngilarput. Kallerup inneranik pilersuisutut inissisimarusupput," oqarpoq.

Maanna Anori A/S B2B akiginiaaneq immikkut sammisarilerpaa, aatsitassarsiorniarlutik pilersaarutillit soqutiginnippit.

Oqaloqatigiinneq artornartoq utaqqivoq

Sulisitsisuni pisortaq Christian Keldsen aqqut avaqqussinnaanngitsutut isigaa namminersorlutik ingerlatsisut soorlu Anori A/S-tut ittut niuerfimmi pinngitsoorneqarsinnaanngitsut.

"Mikisut ingerlatsisut tassaapput allannguuteqartitsisusut, CO2-mik aniatitsineq akiorniarlugu, aaqqiissutissallu tamarmik pisariaqartippagut," oqarpoq.

Kisiannili arlaannaalluunnit Power-2-X imaluunniit imeq atorlugu kisimiilluni nukissiuuteqarneq tamanna anguna-viangilaa.

LEIFE JOSEFSEN

“Oqaloqatigiinneq artornartoq utaqqivoq. Parisimi isumaqatigiissut aammalu inuiaqatigiittut aningaasatigut nukittussagut-ta pisariaqarpoq aamma inoqariaaserput aammalu inuussutisarsautigalugu aalisarnek qiviassallugu,” oqarpoq.

Christian Keldsen ataatsimut isigalugu isumaqarpoq Kalaallit Nunaat inuiaqatigiit ataavartumik nukissiuuteqarnermik ingerlassappat annertuumik suliaasaqartoq.

“Demokrateerput inuusuppoq siunissami periarfissalissuulluta. Ineriartornermiit qaangerneqartuunnginnissaput nalorninartumiitissanngilarput. Aningaasaliinernut siunissamilu kingulissatsinnut ajornartoornerujussuussaag.”

Ataavartumik nukissiuuteqarnermi EU suleqatigiinnissamut isumaqatigiissuteqarfiginera

Nunalerinermut, Nammineq pilersornermut, Nukissiuuteqarnermut aammalu Avatangiisinut Naalakkersuisoq Kalistat Lund malillugu Naalakkersuisut Kalaallit Nunaat sila pissusaa pillugu pilersarusiaqarnissaanik suliniummik aallarnisaapput. Pilersarusiaq suliffeqarfiit, innuttaasut, kommuuneqarfiit qanimut peqataatillugit suliarineqassaaq, immikkullu sammineqassallutik nunaqarfinni imeq nukinganik aammalu hybridiusumik nukissiuuteqarnissaq.

Kisiannili aamma EU suleqatiginissaannik isumaqatigiissute-

qarneq avatangiisit silallu pissusaanut tunngasut immikkut samminiarnearput. Tassani Kalaallit Nunaat ukiuni 2021-27 akornanni 1,7 mia. koruuninik pissarsissaaq, taakunanilu 10 procentii ataavartumik nukissiuuteqarnermut atoneqassallutik.

“Tapiissut qulakkiissavaa imeq atorlugu nukissiuuteqarnermut periarfissalerujussuit aningaasaliiffigineqarnissaanut eqaatsumik kajumissaarissalluta. Ilutigisaanik suleqatigiinnissamut isumaqatigiissut siunertaqarpoq Kalaallit Nunaanni ataavartumik nukissiuuteqarnermik inuussutisarsautit siuarsassallugit. Pilersaarutaavoq tunisassiornikkut, toqqorterinikkut aammalu e-feul-mik assartuinnikkut suliffeqarfiit Kalaallit Nunaanneersut pilersueqataanissaanut sinaakkut pitsanngorsaavigineqassasut,” oqarpoq.

Paasissutissiissutigivaali aamma Naalakkersuisut takusinnaagaat ataavartumik nukissiuuteqarnermut ikaarsarneq suliffeqarfinnut aningaasartuutaassasoq, taamaattumik pingaartueqartoq ikaarsaariarneq sukkassusermi pissasoq suliffeqarfiit malinnaasinnaallutik politikkillu tungaaniit ineriartornermut tapertaasinnaasunik suliniuteqartassasut.

“Taamaattumik ataavartumik nukissiuuteqarnermut ikaarsaariarneq iluatsilluassappat suliffeqarfinnik oqaloqateqarneq aalajangiisuussaag,” oqarpoq. ■

Grøn energi giver potentiale for vækst. Men Grønland er stadig sort

Af: Rasmus Barud Thomsen

Grønlands enorme vand- og vindkraftpotentialer giver håb om fremtidige grønne investeringer og vækst. Samtidigt er 80 procent af vores eget energiforbrug stadig sort som olie, og ifølge Christian Keldsen "venter der en svær snak," før det problem kan løses.

Globalt set er der ingen tvivl om, at den største energimæssige udfordring er omstillingen til vedvarende energi. Samt at skaffe nok af den grønne strøm.

Og den udfordring kan Grønland være en del af løsningen på. Det fortæller Claus Andersen-Aagaard, seniorrådgiver hos Nukissiorfiit.

"Vi har verdens nok billigste energikilde i vores baghave i form af enorme vandkraftressourcer, og udnytter vi det rigtig, kan det blive stort selv på europæisk niveau," lyder forhåbningerne.

Claus Andersen-Aagaard samarbejder derfor med Grønlands Selvstyre om at markedsføre de energimæssige industripotentialer i Grønland.

For at realisere dem, skal der nemlig store investorer til udefra, da der er tale om investeringer til en samlet værdi på tre mia. Euro.

Nye kraftværker i udbud

Derfor forsøger han at få bl.a. projektudviklere og pensionskasser til at investere. Konkret drejer sig om fem nye kraftværker, hvor det samlede energimæssige potentiale vil være på 2 GW, der kommer i udbud til foråret.

Det svarer nogenlunde til samme effekt som Hoover Dam i USA.

"Bruger vi den energi til Power-2-X, kan det blive en enorm forretning med flere afledte industrier," siger han og uddyber, at det også kan løse Grønlands egne CO2-udfordringer.

I dag er ca. 80 procent af Grønlands energiforbrug nemlig sort, og når det kommer til bostederne langs kysten, ser Claus Andersen-Aagaard to mulige løsninger.

Den ene er, at Nukissiorfiit fortsætter med at sætte hybrid anlæg drevet af sol og vind op. Den anden er, at Power-2-X

brændstoffer med tiden kommer ned i et prisleje, hvor det kan bruges til de eksisterende dieselgeneratorer.

Vindmøller kan være del af løsningen

Det er bestemt ikke kun Nukissiorfiit, der ser muligheder for grøn vækst i Grønland. Det fortæller Palle Christiansen, direktør for det nystiftede selskab Anori A/S, der vil bygge vindmøller og hybrid anlæg lokalt i Grønland.

"De løsninger, vi kommer med, er 100 procent grønne," siger han og uddyber, at der med strøm fra de grønne hybrid anlæg også ligger store potentialer for at producere Power-2-X brændstof lokalt til skibstrafikken.

Men, fortæller Palle Christiansen, selv om han har investorer bag sig, der kan se potentialet i den grønne energi, møder han modstand, når det kommer til den offentlige sektor.

"Vi hører argumenter om, at prisen på diesel er så lav, at det ikke kan betale sig at skifte. Samt modstand mod at lade private investorer komme ind på markedet," siger han med reference til et konkret pilotprojekt med tre store vindmøller ved Sisimiut, der stadig hænger i vinden.

"Men vi er ikke interesserede i at bryde energimonopolet. Vi vil være underleverandører af strøm," siger han.

I stedet har Anori A/S for nu fokus rettet mod B2B-salg, hvor især mineselskaber viser stor interesse.

En svær snak venter

Hos Grønlands Erhverv ser direktør Christian Keldsen ikke nogen vej uden om, at private aktører som Anori A/S kommer ind på markedet.

"Det er mange bække små, der gør forskellen, hvis vi skal nedbringe vores CO2-udledning, og vi har brug for alle de løsninger, der findes," siger han.

Men hverken Power-2-X eller vandkraft er ifølge ham nok til at gøre det alene.

"Det ligger en svær snak og venter på os. Hvis vi skal kunne

The Business School
for the World®

Palle Christiansen.

PRIVAT

leve op til Parisaftalen og have et økonomisk stærkt samfund, skal vi også se på bosætningen og vores erhvervsfiskeri," siger han.

I det hele taget mener Christian Keldsen, at Grønland står over en stor opgave med at forme fremtidens grønne samfund.

"Vi er et ungt demokrati med alle muligheder foran os. Vi må ikke risikere at blive kørt agterud af udviklingen. Det vil være katastrofalt for både investeringer og de fremtidige generationer."

Grøn partnerskabsaftale med EU

Ifølge Kalistat Lund, Naalakkersuisoq for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø, arbejder Naalakkersuisut på at igangsætte udarbejdelsen af Grønlands kommende klimastrategi. Strategien skal laves i tæt dialog og med input fra virksomheder, borgere, kommunerne med flere og vil have fokus på vandkraft og hybrid anlæg til byggerne.

Men også i den nye partnerskabsaftale med EU er der fokus

på miljø og klima. Her modtager Grønland i alt 1,7 mia. kr. mellem 2021-27, hvoraf 10 procent ifølge aftalen skal gå til grøn vækst.

"Støtten skal sikre, at vi effektivt kan tiltrække investeringer til vores store uudnyttede vandkraftpotentialer. Samtidig har vi med partnerskabsaftalen et spor, der er målrettet den grønne erhvervsudvikling i Grønland. Planen er, at skabe bedre rammer for at grønlandske selskaber kan bidrage i de forskellige led i værdikæderne omkring produktion, lagring og distribution af e-fuels," siger han.

Han oplyser dog også, at Naalakkersuisut ikke er blind for, at den grønne omstilling kan blive en udgift for virksomhederne, hvorfor er det vigtigt, at omstillingen sker i et tempo, hvor virksomhederne kan følge med, og at der fra politisk side følges op med initiativer, som understøtter udviklingen.

"Derfor er dialogen med virksomhederne afgørende for, at den grønne omstilling bliver en succes," siger han. ■

Green Energy Offers Potential for Growth. But Greenland is Still Black

By: Rasmus Barud Thomsen

Greenland's enormous hydropower and wind power potentials offer hope for future green investments and growth. However, at the same time, 80 percent of our energy consumption is still black as oil, and, according to Christian Keldsen, "a difficult talk awaits" before that problem can be solved.

Globally, there is no doubt that the biggest energy challenge is the transition to renewable energy. And getting enough of the green power, as well.

Greenland can be part of the solution to that challenge. This is what Claus Andersen-Aagaard, senior advisor at Nukissiorfit, the national energy company in Greenland, says.

"We probably have the world's cheapest energy source in our backyard in the form of enormous hydropower resources and, if we use it properly, it can become big even at a European level," he hopes are.

Therefore, Claus Andersen-Aagaard collaborates with the Government of Greenland to market the energy industry potentials in Greenland.

However, large investors are needed from the outside to realize them, as these are investments with a total value of 3 billion euros.

Tender for New Power Plants

Therefore, he tries to encourage investments from project developers and pension funds, among others. Specifically, five new power plants will be put out to tender in the spring, with a total energy potential of 2 GW.

This is roughly equivalent to the same effect as the Hoover Dam in the United States.

"If we use that energy for Power-2-X, it can become a huge business with several spin-off industries," he says and elaborates that it can also solve Greenland's CO2 challenges.

Today, approximately 80 percent of Greenland's energy consumption is black, and when it comes to the towns and settlements along the coast, Claus Andersen-Aagaard sees two possible solutions.

One is that Nukissiorfit continues to set up hybrid plants powered by solar and wind energies. The second is that, over

time, Power-2-X fuels come down to a price range where they can be used for existing diesel generators.

Wind Turbines Can Be Part of the Solution

It is certainly not only Nukissiorfit that sees opportunities for green growth in Greenland. According to Palle Christiansen, director of the newly founded company Anori Ltd, they want to build wind turbines and hybrid plants locally in Greenland.

"The solutions we come up with are 100 percent green," he says, adding that with power from the green hybrid plants, there is also great potential for producing Power-2-X fuel locally for boat traffic.

But, says Palle Christiansen, even though he has investors behind him who can see the potential in green energy, he meets resistance when it comes to the public sector.

"We hear arguments that the price of diesel is so low that it is not worth changing. There is also a resistance to letting private investors into the market," he says, referring to a specific pilot project with three large wind turbines close to Sisimiut, which is yet to be realized.

"But we are not interested in breaking the energy monopoly. We want to be subcontractors of electricity," he says.

Instead, Anori Ltd has now focused on B2B sales, with mining companies, in particular, showing great interest.

CARNOT-ENERGY.COM ANORIAS

Difficult Talks Ahead

At Greenland Business Association, director Christian Keldsen sees no way around private players such as Anori Ltd entering the market.

“We all have to pitch in to make a difference if we are to reduce our CO2 emissions, and we need to utilize all the existing solutions,” he says.

But, according to him, neither Power-2-X nor hydropower will do it alone.

“We have a difficult conversation ahead of us. For us to live up to the Paris Agreement and have an economically strong society, we must also look at the settlement patterns and our commercial fishing,” he says.

On the whole, Christian Keldsen believes that Greenland has a major task ahead, shaping the green society of the future.

“We are a young democracy with all possibilities ahead of us. We must not run the risk of being left behind. It would be a catastrophe for both investment and future generations.”

Green Partnership Agreement with the EU

According to Kalistat Lund, Minister of Agriculture, Self-Sufficiency, Energy, and Environment, the Government of Greenland will soon start the preparation of Greenland’s forthcoming climate strategy. The strategy must be made in

close dialogue with and with input from companies, citizens, municipalities, and others and will focus on hydropower and hybrid plants for the settlements.

In the new partnership agreement with the EU, there is also a focus on the environment and climate. According to the agreement, Greenland receives a total of DKK 1.7 billion (228.5 million euros) between 2021-27, of which 10 percent must go to green growth.

“This support must ensure that we can effectively attract investments to our large untapped hydropower potentials. At the same time, with the partnership agreement, we have a trajectory targeted at the green business development in Greenland. The plan is to create a better framework for Greenlandic companies to contribute to the various links in the value chains of the production, storage, and distribution of e-fuels,” he says.

However, he also states that the government is not blind to the fact that the green transition can become an expense for companies. This is why the transition must take place at a pace where companies can keep up, and there are political initiatives to support that development.

“Therefore, the dialogue with the companies is crucial for the green transition to be a success,” he says. ■

Nicoline Larsen, Anna Sofie Skjervedal & Julia Maegaard Hoffmann, Arctic Hub

Ilisimatusarnerup inuussutissarsiornerullu suleqatigiinneri inuit akornanni ilisimasariinnermiit aallaaveqarpoq

Allattoq: Nicoline Larsen, Arctic Hub

Arctic Hub ilisimatusarneq aammalu inuussutissarsiorneq akuneranni ilisarimalersitsisuuvoq. Taakkununga ersarippoq, suleqatigiinneq pitsaasoq isikkut isiginnermiit aallartittarpoq.

”Tusartuarparput – ilisimatusarneq aammalu inuussutissarsiorneq pitsaasumik suleqatigiilissagaangata isikkut qiviarsin-

naaneq aalajangiisuunerpaasarpoq.” Anna-Sofie Skjervedal, Arctic Hub allattoqarfiani Nuummiittumi pisortaasoq oqarpoq.

Arctic Hub Kalaallit Nunaat Qallunaat Nunaallu suleqatigiillutik pilersitaraat, Kalaallit Nunaanni ilisimatusarneq ataqatigiissaarinikkut ersarissarniarlugu aammalu attavik-

kuminartinniarlugu. Inuiaqatigiinnimi unammilligassatsinut tunngasunik aaqqiissutissanik ilisimatusartoqartillugu pingaartuuvoq ilisimatusarnerup pissutsit piviusunut – nunat-sinni aammalumi nunarsuup sinnerani - atorsinnaanissaa. Taamaattumik Arctic Hub ilisimatusarnerup silarsuaa aammalu avatangiisit sinnera atassuteqaqatigiinnissaat aqutissiunniarpaat. Uanilu Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiorneq qitiulluinnarpoq.

“Aqutissiuussisoqartillugu pingaartuuvoq aqutit illugiit pilersissallugit. Ilisimatusarnerup silarsuaa inuussutissarsi-ornermi ilisimasassanik nutaanik tunniussinissaa kisiartaanaangilaq. Inuussutissarsiorneerli aamma ilisimasaqarpoq takunnittariaaseqarlunilu ilisimatusartunut iluaqutaasinnaasoq,” Anna-Sofie Skjervedal nassuiaavoq.

Kisiannili pissutsit piviusuni qanoq aqutissiuussisoqartarpa? Arctic Hub aallaavigissagaanni inuussutissarsiornikkut avitseqatigiinnissaq siunertaralugu inimit ataatsimoortinneqartarput. Tassa taamatut tatigeqatigiinneq ataqqeqatigiinnerlu pinngortarput, oqumaaqatigiissumillu suleqatigiinneq pilersinneqarnissaanut tunngavissiisarluni.

Assersuutigalugu Arctic Hub workshop-mik aqqqissuussisimavoq, ilisimatusartut inuussutissarsiortullu imarsiornerup silarsuaani ataatsimoortussanngorlugit. Tassani ataatsimoorlutik eqqartortussaavaat satelitsikkut ilisimasat imaatigut angallanermut isumannaallisaanermut pitsanngorsaataasinnaanersut – soorunami illugiit tamarmiullutik iliuseqarfiggisallugu soqutigisaat. Pineqarmammi sammisat ilisimatusartuniit inuussutissarsiortuniillu qaammarsaavigissallugit – tamakkulu amerlalluinnarput.

“Ilisimatusarnerup inuussutissarsiorneerlu suleqatigiinnerat ilisimasariinneq aqutigalugu aallaaveqakkajuttarmat inuit assigiinngissusaat assigalugu attaveqaqatigiinnerat aamma assigiinngisitaartorujussuusinnaavoq. Tamannali ajoqutitit isiginngilarput, illuatungaanilli. Arctic Hub-mi qeqqarpiaanut inississimavugut attaveqaqatigiinnerannut ikiuuttussatut, Anna-Sofie Skjervedal oqarpoq.

“Suliassaraarput ataatsimoornerit taamaattut amerlanerunissaat, suleqatigiinnermut aqutissiuussisinnaasut naggaterpiaanilu inuiaqatigiit ineriartorneranni sukkatsisaasinnaasut.”

Tamaat atuaruk uani: www.arcticbhub.gl ■

Samarbejde mellem forskning og erhverv bygger på menneskelige relationer

Af: Nicoline Larsen, Arctic Hub

Arctic Hub agerer matchmakere mellem forskning og erhverv. For dem er det nemlig tydeligt, at det gode samarbejder starter med, at man kigger hinanden i øjnene.

”Vi hører det gang på gang – det er den menneskelige relation og dét at se hinanden i øjnene, der er den afgørende faktor, når gode samarbejder mellem forskning og erhverv opstår.” Sådan lyder det fra Anna-Sofie Skjervedal, der er sekretariatsleder i Arctic Hub, som ligger i Nuuk.

Arctic Hub er en enhed, der er sat i verden i samarbejde mellem Grønland og Danmark for at skabe et bedre overblik over den forskning, der finder sted i Grønland og at gøre den mere tilgængelig. For det er vigtigt, at viden fra forskning bliver anvendt i praksis, hvis der skal findes løsninger på de udfordringer, vi står overfor som samfund – lokalt som globalt. Derfor bygger Arctic Hub bro mellem forskningsverden og andre dele af samfundet. Og her er broen til det grønlandske erhvervsliv en af de helt centrale.

”Hvis man ser en bro for sig, er det vigtigt at understrege, at den er tosporet. Det handler ikke kun om, at forskningsverden har noget at give til erhvervet i form af nye indsigter. Det handler i lige så høj grad om, at erhvervet har viden og perspektiver, som er relevante for forskerne,” forklarer Anna-Sofie Skjervedal.

Men hvordan bygger man sådan en bro i praksis? Det gør man ifølge Arctic Hub ved at sætte mennesker sammen og skabe et rum for fælles erfaringsudveksling. For det er sådan, den gensidige tillid og respekt, som er forudsætningen for et ligeværdigt samarbejde, opstår.

Arctic Hub har for eksempel arrangeret en workshop, hvor forskere og erhvervsfolk inden for det maritime område, blev sat sammen. Her skulle de i fællesskab drøfte, hvordan man eventuelt kan bruge satellitdata til at forbedre sikkerheden til søs – noget alle parter har en naturlig interesse i. For det handler om at kaste lys på de områder, hvor forskning og erhverv har fælles interesser - og dem, er der heldigvis mange af.

”Eftersom de fleste samarbejder mellem forskning og erhverv er baseret på relationer, er de her typer af samarbejder ofte lige så forskellige, som mennesker er det. Men det ser vi slet ikke som en ulempe, tværtimod. I Arctic Hub har vi placeret os lige i midten, hvorfra vi agerer matchmaker, siger Anna-Sofie Skjervedal.

”Vores job er altså at bidrage til, at der kommer endnu flere af den her type møder, der kan føre til samarbejder, som i sidste ende kan skabe fremdrift i samfundet.”

Se mere på www.arctichub.gl ■

Collaboration between Research and Business is Based on Human Relations

By: Nicoline Larsen, Arctic Hub

Arctic Hub acts as a matchmaker between research and business. To Arctic Hub, it is clear that good collaboration starts with seeing eye to eye.

“We hear it time and time again: it is the human relations and being able to see eye to eye that are the decisive factors when good collaborations between research and business arise.” The words come from Anna-Sofie Skjervedal, head of the secretariat at the Nuuk-based Arctic Hub.

Arctic Hub is a unit set up in collaboration between Greenland and Denmark to create a better overview of the research in Greenland and make it more accessible. It is important that knowledge from research is applied in real life if solutions are to be found to the challenges we face as a society – locally and globally. That is why Arctic Hub builds a bridge between the world of research and other parts of society. And in this case, the bridge to the Greenlandic business community is one of the most central.

“If you imagine a bridge, it is important to emphasize that it has two lanes. It is not just about the research world having something to give to business through new insights. It is equally important that the business community has knowledge and perspectives that are relevant to the researchers,” Anna-Sofie Skjervedal explains.

But how do you build such a bridge in practice? According to Arctic Hub, this is done by putting people together and creating a space for a mutual exchange of experiences. This is how mutual trust and respect arise, and it is a must for equal cooperation.

Among other things, Arctic Hub has arranged a workshop where researchers and business people in the maritime field were put together. They jointly discussed how to possibly use satellite data to improve safety at sea – something in which all parties have a specific interest. It is about shedding light on the areas where research and business have common interests – and they are many.

“Since most collaborations between research and business are based on personal relations, these types of collaborations are often as different as people are. But we do not see this as a disadvantage at all, quite the contrary. At Arctic Hub, we have placed ourselves right in the middle, and from here, we act as a matchmaker,” says Anna-Sofie Skjervedal.

“Our job is to contribute to even more of these types of meetings, which can lead to collaborations that can ultimately create momentum in society.”

Read more at www.arctichub.gl ■

Nuummi univers immineq

Allattoq: Paornánguaq Kleist

Designer Bibi Chemnitz Nuummi pisiniarfimmik ammaavoq, ilaatigut nammineq designiminut tulluurtumik universeqar-niarluni.

Bibi Chemnitz streetwear-nut modebrandiuvoq – anguti-nut arnanullu eqqissisimaarutit. Ilisimaneqartup inuttaa Bibi Chemnitz 2005-mi atisaliornermut ilinniareernerne kingor-nali atisat nutaaliaasut mersorlugillu ilusilersortalersimavai, atuisuniillu nuannarineqarlualersimallutik. Atia atisaarniarfinni toqqagassat akornanniipput aqqusinermilu saqqumilaartuul-lutik.

Aarhusimi sannavimmini ingerlaarnini aallartippaa, ukiua-luillu qaangiummata sannavini pisiniarfinilu Københavnimut nuullugu. Ukiuni kingullerni pisiniarfik Københavnimittoq matuaa suliffeqarfinnut nittartagakkullu akiginiaaneq immik-kut samminiarlugu. Taamaattorli Bibi Chemnitz upernaakkut 2021 Nuummi pisiniarfutini siulleq ammarpaa.

“Angutaatigalu Nuummiinnerorusulluta Nuummi illusi-simavugut. Suna tamarmi sukkalaartumik ingerlasimavoq.

Maanna Nuummiuuvugut Københavnimi sannaveqarluta,” Bibi Chemnitz oqarpoq.

Nuummi modebrand pisiniarfik Bibi Chemnitz – Outdoor Greenland atilik inuiaqatigiinni Covid-19 peqqutigalugu ma-toqqareerluni ammaassisoqartorlu ammarpoq. Bibi Chem-nitz-mut suleqataanullu piffissaq eqqoqqissaartoq.

“Matusisoqarnerata nalaani pisiniarfik sanallugulu ilusilersor-parput. Maanna pisiniarfuteqarpugut allanik mærkeutilerluta uanga ilusilersortakkannut aamma tulluurtut. Nammineq uni-versessatsinnik sanasimavugut, nammineq aqussinnaasarpud. Ulikkaavillugu imaqanngilaq, pisiniarfik ilorrisimaarnartoq, mærke torrattut, pisiniarfutinni pigissallugit nuannaartorisak-ka,” Bibi Chemnitz oqarpoq.

Aqutsinissamik ilinniartoq

Bibi Chemnitz angutaataa David Røgilds Nuummi pisiniar-fimmik piginneqataavoq, pisiniarfimmillu ammaareernerup kingorna sulisunik aqutsinissaminnik ilinniarsimappud.

David Røgilds & Bibi Chemnitz.

BIBI CHEMNITZ

BIBI CHEMNITZ

“Københavni sannavinni sulisoqarsimangilanga. Uanga David-lu kisimiissimavugut. Pisiniarfimmi sulisut aallartit-tariaqartarpagut lagerilu aqunnissaa ilinniaatigisarlutigu. Tamanna unammillernarsimavoq, kisiannili ajornarnani. Allat eqqummaariffiginissai pisariaqartiinnarpara. Sunalu tamarmi ajornangippat nuannersortaqaqsimanaviangikkaluarpoq,” Bibi Chemnitz oqarpoq nangillunilu:

“Sulisunut arfinilinnut pisortaavunga. Napparsimasoqartil-lugu akisussaaffimmik tiguisariaqartarpunga. Tunuatungaani allaffinniit anillattarpunga pisiniallu pisiartik oqaluttuassartaat oqaluttuarisinnaasarpakka,” oqarpoq.

Bibi Chemnitz – Outdoor Greenland Imaneq-mi Nuup qeqqarpiaani inissisimavoq, illoqarfiup pisiniarfisa eqqaanni. Ilusilersuisartoq mittarfinnik sanaartortoqarnissa isumalluar-figaa, mittarfullu ammarnerata kingorna takornariarpassuit aggersussanut isumalluarluni.

“Torraasumik pisiniarfeqarpugut misigisassaqaqrfusoq kif-fartuussinerlu pitsaasoq. Mittarfik ammariarpat takornarissat illoqarfimmut tikittussat nunatsinniit pilersitanik pisisinnaas-sapput,” Bibi Chemnitz oqariartuuteqarpoq.

Nutaaliorinnaaneq 8-16’miingilaq

Aallarnisaasuulluni suna nuannernerpaava?

“Aallarnisaasuulluni nuannernerpaaq tassa, ulloq qanoq atussanerlugu nammineqqinnaaq aalajangissarigakku. Qaqugu suliffinnut takkuttissanersutit oqarfigineqarnavian-gilatit. Tamanna nammineq aalajangissavat. Nutaaliorin-naanermi imaassinnaasoq unnukkut nal. 22 kingorna aatsaat

takkuttoq. Nutaaliorinnaaneq 8-16’mi paarnaarlugu inissinne-qarsinnaangilaq,” Bibi Chemnitz nassuiaavoq.

Ulluinnarni pisiniarfiup ingerlanneqarnera nutaaliorinnaa-nerlu nammineq ungasippat. Qaammatit arlaqalersut Bibi Chemnitz-mut nutaaliorinnaaneq inissaqarpallaarsimangilaq. Pisiniarfiup sananeranut inississorneranullu, pisiniarfimmul-lu ingerlatsinerlut suliasaqqat malitsigineqartut soorlu toqqorsivimmi aqutsinerlut, torersaanerlut aammalu ani-ngaasaqarnerlut aqutsinerlut piffissaq atornerqarsimavoq.

“Pisiniarfiup pilersinnerani designerinerlut sulineq anni-kissimavoq. Nutaaliorinnaanerli kigaatsunnguamik uteqqik-kiartuartaq malugisinnaavara. Sapaatip akunnerata tulliani Københavniassaanga (sap. Ak. 1, 2022, red) isiginnaagassior-toqarnissaanut atisassanik designeriartussallunga. Mersornis-sannut nutaaliorinnannullu qilanaartorujussuuvunga,” Bibi Chemnitz naggasiivoq. ■

Paasissutissat - Bibi Chemnitz:

Inunngorfik: 30.12 1983, Nuuk

Najugaq: Nuuk aamma København

Ilinniagaq: Atisalioneq (Beklædningshåndværker), TEKO Herning, 2005.

Suliffik: Nammineq designersimasamini

“Bibi Chemnitz” 2006-miilli aammalu pisiniarfik Bibi Chemnitz – Outdoor Greenland, 2021 upernaakkulli.

Eget univers i Nuuk

Af: Paornánguaq Kleist

Designeren Bibi Chemnitz har åbnet en butik i Nuuk for blandt andet at have et univers, som passer til hendes design

Bibi Chemnitz er et modebrand for streetwear – afslappet tøj til begge køn. Personen bag brandet, Bibi Chemnitz, har siden hun blev uddannet beklædningshåndværker i 2005 syet og designet modetøj, som er gået lige ind i hjertet på flere og flere brugere. Hendes navn er blandt sortimentet i tøjbutikkerne, og sætter sit præg i gadebilledet.

Hun startede sit eventyr med et værksted og butik i Aarhus, og efter nogle år flyttede hun værkstedet og butikken til København. Butikken i København lukkede hun for nogle år siden for at fokusere på hendes engros- og webshopsalg. Til gengæld har Bibi Chemnitz åbnet sin egen og første butik i Nuuk i foråret 2021.

”Min kæreste og jeg købte et hus i Nuuk, fordi vi havde et ønske om at være mere i Nuuk. Det hele gik lidt stærkt. Nu har vi base i Nuuk og har et værksted i København,” fortæller Bibi Chemnitz.

Modebrandets flagskib i Nuuk, Bibi Chemnitz – Outdoor Greenland, åbnede lige da det Covid-19-relaterede lockdown af samfundet var overstået. Et perfekt tidspunkt for Bibi Chemnitz og hendes team.

”Vi byggede og indrettede butikken mens der var lockdown. Nu har vi en butik, med flere mærker som passer til mit design. Vi har skabt vores eget univers, som vi selv kan styre. Der er ikke overfyldt, og det er en hyggelig og fin butik, med mange fede mærker, som jeg er stolt af at have i min butik,” siger Bibi Chemnitz.

Fakta om Bibi Chemnitz:

Født: 30.12 1983, Nuuk

Bor i: Nuuk og København

Uddannelse: Beklædningshåndværker, TEKO Herning, 2005.

Erhverv: Hendes eget design ”Bibi Chemnitz” siden 2006 og butikken Bibi Chemnitz – Outdoor Greenland, siden foråret 2021.

Lærer at lede

Bibi Chemnitz kæreste David Røgilds er medejer af butikken i Nuuk, og parret har siden åbningen af butikken måttet at lære at lede personale.

”Jeg havde ingen ansatte på mit værksted i København. Der var kun mig selv og David. I butikken skal vi sætte personalet i gang og lede dem, samtidig med at lære at styre lageret. Det er udfordrende, men ikke svært. Jeg har bare andre ting at være opmærksom på. Og hvis alt var let, så ville det ikke være sjovt,” siger Bibi Chemnitz, og fortsætter:

”Jeg er chef for seks ansatte. Jeg må træde til, når der er sygdom. Så kommer jeg ud af mit kontor i baglokalet, og kan fortælle kunderne om historierne bag det mærke de køber,” siger hun.

Bibi Chemnitz – Greenland Outdoor ligger i hjertet af Nuuk, på Imaneq, blandt flere af byens butikker. Den erfarne designer har høje forventninger til lufthavnsbyggeriet, og de mange turister der vil komme som følge af lufthavnsåbningen.

”Vi har en fed butik, som giver gode oplevelser og god betjening. Når lufthavnen åbner, vil de mange turister, der vil komme til byen, kunne købe lokalt design,” udtaler Bibi Chemnitz.

Kreativitet er ikke 8-16

Hvad er det fedeste ved at være iværksætter?

”Det fedeste ved at være iværksætter er, at du selv kan bestemme din egen dag. Der er ingen som bestemmer hvornår du skal møde ind på arbejde. Det gør du selv. For kreativiteten kommer måske først kl. 22 om aftenen. Kreativiteten kan ikke fastlægges til kl. 8-16,” forklarer Bibi Chemnitz.

Der er langt mellem driften af en butik og en designers kreativitet. De sidste mange måneder har Bibi Chemnitz dage ikke haft så meget plads til hendes kreative side. Tiden er blevet brugt til at bygge og indrette en butik, og alle de praktiske ting der hører med til at drive en butik med lagerstyring, oprydning og økonomi.

”Der er meget lidt design proces i det jeg laver i butikken. Jeg kan mærke at kreativiteten begynder at komme lige så stille og roligt. Jeg skal til København i næste uge (uge 1, 2022, red.) hvor jeg skal designe kostumer til en teaterforestilling. Jeg glæder mig helt vildt til at sy og at være kreativ,” slutter Bibi Chemnitz. ■

My Own Universe in Nuuk

By: Paornánguaq Kleist

Designer Bibi Chemnitz has opened a store in Nuuk to house a universe that suits her design

Bibi Chemnitz is a streetwear fashion brand - casual clothing for both sexes. The person behind the brand, Bibi Chemnitz, was trained as a garment technologist in 2005, and, ever since, she has sewn and designed fashion clothes that have gone straight to the hearts of an ever-increasing number of people. You see her name in clothing stores, and she has made her mark on the street scene.

She started her adventure with a workshop and shop in Aarhus, and after a few years, she moved both to Copenhagen. However, she closed the store in Copenhagen a few years ago to focus on her wholesale and webshop sales. Also, Bibi Chemnitz opened her first store in Nuuk in the spring of 2021.

"My boyfriend and I bought a house in Nuuk because we wanted to spend more time in Nuuk. It all went a little fast. Our base is in Nuuk now, and we have a workshop in Copenhagen," Bibi Chemnitz says.

The fashion brand's flagship store in Nuuk Bibi Chemnitz - Outdoor Greenland opened just when the Covid-19 lockdown stopped – perfect timing for Bibi Chemnitz and her team.

"We built and decorated the store during the lockdown. Now we have a store with several other brands that fit well with my designs. We have created our own universe that we can control ourselves. It's not crowded, and it's a cozy and nice store with many cool brands that I am proud to feature in my store," says Bibi Chemnitz.

Learning Management

Bibi Chemnitz's boyfriend, David Røgilds, is the co-owner of

the store in Nuuk, and the couple has had to learn to manage staff since the store opened.

"I had no employees at my workshop in Copenhagen. There was only David and me. Now, we have to train and manage staff in the store while also learning to manage the inventory. It's challenging, but not difficult. I just have other things to pay attention to. And, if everything was easy, it would not be fun," Bibi Chemnitz says and continues:

"I'm the boss of six employees. I have to step in when someone calls in sick. Then I come out of my office in the office and tell the customers the story behind the brand they buy," she says.

Bibi Chemnitz - Greenland Outdoor is located in the heart of Nuuk, on Imaneq, among several of the town's other shops. The experienced designer has high expectations for the airport construction and the many tourists who will come due to the new airport opening.

"We have a great store, which provides good experiences and good service. When the airport opens, the many tourists who will come to Nuuk will be able to buy local design," Bibi Chemnitz says.

Creativity Is Not A 9-to-5 Job

What's the coolest thing about being an entrepreneur?

"The coolest thing about being an entrepreneur is that you can plan your day. No one decides when you should come to work. That is up to you. Creativity may come at 10 pm at night. Creativity can't be scheduled to happen only between 9 and 5," explains Bibi Chemnitz.

There is a big difference between running a store and being a creative designer. Bibi Chemnitz has not had much time for her creative side for many months. Instead, the time has been spent building and furnishing a store and all the practical things that come with running a store with inventory management, cleanup, and finances.

"There is not much design process in what I do at the store. However, I can feel that the creativity is slowly returning. Next week (first week of 2022/Ed.), I'm going to Copenhagen, where I will design costumes for a theater performance. I'm really looking forward to sewing and being creative," Bibi Chemnitz concludes. ■

Facts about Bibi Chemnitz

Born December 30, 1983, in Nuuk

Lives in Nuuk and Copenhagen

Education: Garment technologist, TEKO Herring, Denmark, 2005

Business: Her own brand "Bibi Chemnitz" since 2006, and the store Bibi Chemnitz - Outdoor Greenland since spring 2021

Kissalaaginnartooq imaluunniit nalilimmik pilersitsineq?

Allattoq: Erik Holmsgaard

Akilerarutigut kissalaaginnartumut atorpagut imaluunniit avataaniit siunnersortinut? Imaluunniit siunnersortit nutaaliorneq allanguinerlu atorlugit ineriartornermut siuarsaappat? Naalakkersuisut sammisami aalajangersimasumi siunnersorteqarnermut sipaaruteqarput.

Namminersorlutik Oqartussat avataaniit siunnersortinut sipaaruteqarniarput. Ukiuni 2012-miit 2019-mut Namminersorlutik Oqartussat agguaqatigiissillugu 165 million koruuninik avataaniit siunnersortinut atuisimapput. Kisiannili ukioq manna 25 million koruuninik sipaaruteqarniarput, aningaasanut inatsi 2022-mi erserpoq. Naalakkersuisut sammisami aalajangersimasumi sipaaruteqarput.

Sipaaruteqarnissamut piumasaqaat isumaqarpoq peqqinnissaqarfik minillugu sinneri sipaarniarnermut pilliuteqassasut. Kisiannili Aningaasaqarnermut Naalakkersuisooq Naaja H. Nathanielsen naqissuserpaa aningaasanut inatsi siunertarivissunngikkaa avataaniit siunnersorteqarnermiit sipaarniarnerit aallaferigineqassasut.

“Aaqqiissut ilaannaattut inissisimavoq. Naalakkersuisooqarfii tamarmik paasiniartariaqarpaat sumi sipaarniaraanni isumatusaarnerpaajunersoq,” Naaja H. Nathanielsen oqarpoq.

Oqaluttuatoqqat aamma piviusooq

Pisortat ingerlatsinerannit sipaarniarnerit eqqartorneqartillugit siunnersortinut korti atorpeqakkajuttarpoq. Siunnersorteqarneq saqqummiunneqakkajuttarpoq soorlu inuit soqutaanngitsut Qallunaat Nunaanneersut tunniussaminut aningaasarsitinneqarujussuurtut kissalaarutaannaasussanik.

Saqqummiussisarneq tamanna oqaluttuatoqaannaavoq ilumuunngitsoq. Piviusooq allaanerumik aallaaveqarpoq, Bo Colbe, kukkunersiuinerumut aammalu siunnersorteqarnermut suliffeqarfik Deloitte Nuummeersoq piginneqataaffigaa, nassuiaavoq.

“Siunnersorteqarfiit periusinut aammalu teknologimik ineriartortitsinerumut aningaasarpassuarnik atuisarput – ilutigisaanillu siunnersortit sammisami aalajangersimasuni suliffeqarfiit akimorlugit suliassanik naammassinnittarpoq. Taamaattumik qularutigineqassanngilaq siunnersortit pisisartumi ineriartorneranut tunniussaqaangaatsiartarmata. Nammineq sulisorisat pikkorisariartortinneqarsinnaapput ilinniarnikkullu angalatinneqarlutik kisiannili pilersitaq siunnersortinut pikkorissunit sularineqarsimasooq angujuminaappoq, tunuliaqutat nukittuut nassatarisaannik kingunilik, periutsit aammalu pikkorissuser-

mut ineriartortitsinerumut maleruagaqaqqissaarluni piffissamik atuinikkut suliffeqarfiit akimorlugit suliassanik naammassisaqarsinnaasarput,” Bo Colbe oqarpoq.

Siunnersortit sulineri arlalitsigut inuiaqatigiinnut pisariartartinneqartarput – assersuutigalugu pilersaarusiormi aammalu aaqqissuussaannikkut ineriartornermi, digitaliseringimi, sanaartugassat annertuuni taamatuttaarlu annertuuni erloqinarsinnaasunilu paasiniaanerni misissueqqissaarnernilu. Tamatuma avataasigut pitsaasuusinnaavoq siunnersortit aaqqissuussaanerup iluaninngaaniinngikkaangat – allaffiullu iluani pissutsinut sunnertisimannngikkaangat.

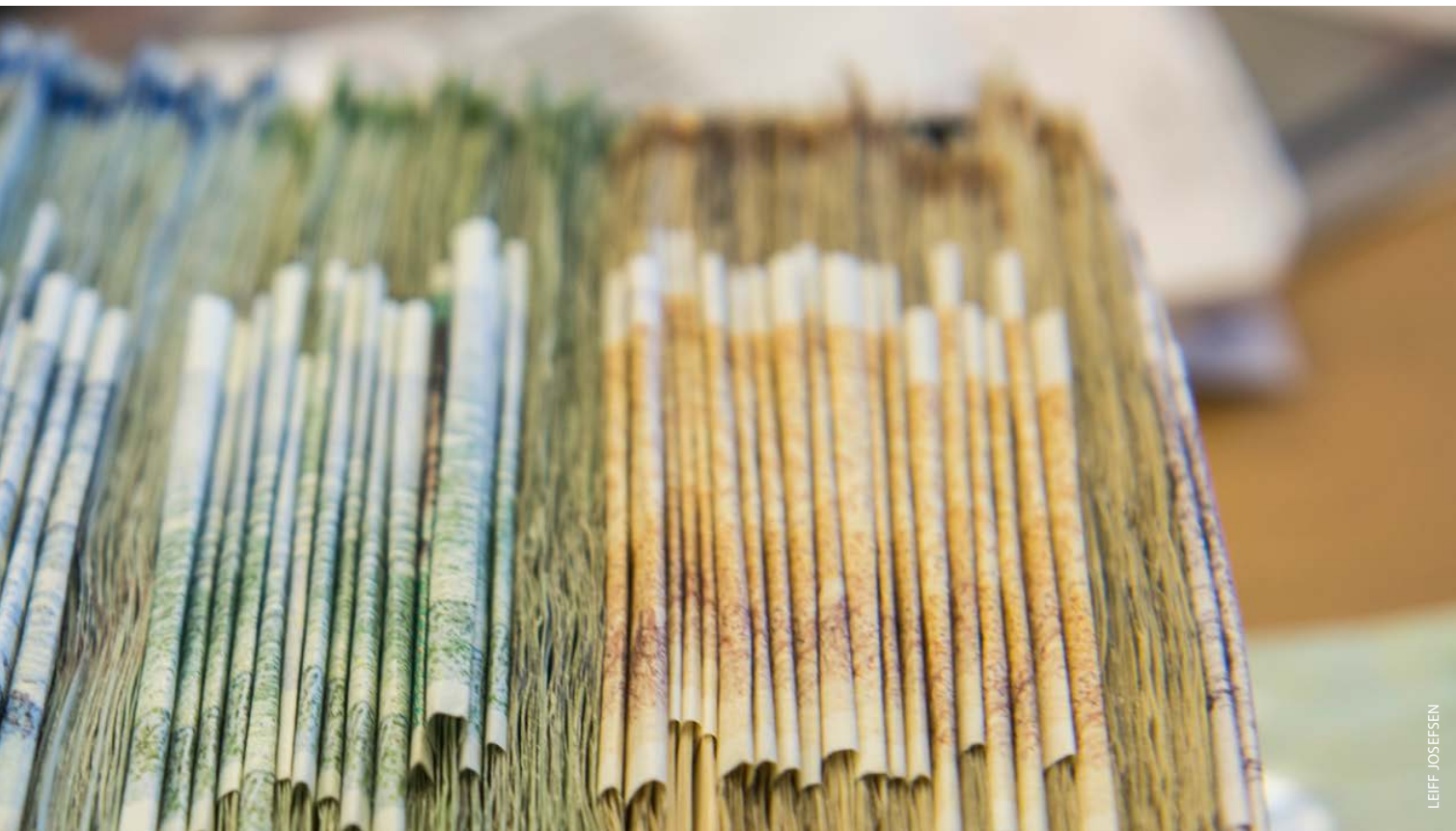
“Tamanna oqaatigereerlugu pingaartuuvoq suliffeqarfiit siunnersortit isumatusaartumik atuinissaat. Suliffeqarfiup sinaakkutit inissisavaat – ersarissumillu pilersaaruteqartoqassaaq suliffeqarfiup suliassanut qanoq siunnersortit suliassai akuliunneqassanersut, siunnersortit atukkap suliassap tullianut ingerlaqqinnerani aaqqiissutissat ataavartunngussappata. Taamaannngippat ernumanartoqassaaq quppersakkat kusanartuuppata nalunaarusiallu takisuut pujoralammik katersisut,” Bo Colbe erseqqissaavoq.

“Aamma paasisimavara siunnersortit arlallit tunngaviumik suliffeqarfiup ilaani atorfeqarsimasinnaagaluartut – arlalitsigullu aamma eqqartorpagut suliffeqarfinni aqutsisimasut sulisuusimasulluunniit suliffeqarfimmik siunnersuisartut pilersitsisimasut,” Bo Colbe oqarpoq.

“Uanili pingaartuuvoq eqqumaniarfigissallugu siunnersortimik atuinerup eqaatsumik atugassaqartitsinera. Oqaatigineqarsinnaavoq qaffasissumik ilisimasalinnik atuineruvoq, suliffeqarfiup akunnerit atorneqartut kisimik akiligassarilertusaasai,” ilavaa.

Aningaasat pilersitarlu

Pisortat siunnersortinut atuinerat ukiukkaartumik aningaasa-

nut inatsimmik oqallinneq ilagiinnakkajuppaa. Arlalitsigut immikkut sammineqakkajuttarpoq siunnersortinut atuinermit aningaasat qanoq annertutigisut atorineqarsimanersut kisiannili aningaasat taakku atornerini pilersitaq qanoq annertutigisimanera eqqartoneqarneq ajorluni.

“Piviusoq unaavoq siunnersortit suliasamat pisiarinqartut Namminersorlutik Oqartussani aammalu pisortat ingerlatsiviisa sinnerini atorineqartussamik immikkoortumut aalajangersimaqqinnaartumut suliakkerneqartarmata. Taamaattumik pissusissamisuussaaq oqallinnermiit siunnersortit ilaatipallaarunnaarnissaat. Siunissami oqallinneq siunnersortit aningaasat atorineqartunit suna pilersinneqarsimanersooq aammalu qanga qanorlu suliffeqarfii siunnersortiniit pilersinneqarsimasooq atorluaasinnaaneranut sammissasooq. Uanga isumaraara siunnersorteqarnermut aningaasanik sipaaruteqaraanni taava ilisimasaq, periuseq aammalu teknologi nutaanerpaat annaanneqassaaq – siunnersorteqarnermullu sipaarutiqarsimasut taava suliffeqarfii eqarnerusut aammalu inunnu sullissinerit pitsaannginnerusunut kinguneqassaaq,” Bo Colbe naqissusiivoq.

Nathanielsen: Oqimaaqatigiinneq tamanit akuerineqarsinnaasooq

Eqqarsartariaaseq tamanna Aningaasaqarnermut Naalakkersuisooq Naaja H. Nathanielsen atorussupaa.

“Pilersaaruteqanngilanga pisortat ingerlatsivii siunnersortinut aningaasartuutini atuinngivissornissaat. Ilaannikkut pisariaqartarpoq Namminersorlutik Oqartussat avataannut suliakkiissuteqartarnissaq, ilaannikkullu aqqiissut pitsaanersarluni. Imaasinnaasooq ilisimasaq immikkuullarissooq atorineqartariaqartoq imaluunniit allat isaanniit takusariaqagaq. Kisianni oqumaaqatigiissumik aqqiineq ujartorneqartariaqarpoq,” Naaja H. Nathanielsen oqarpoq.

llavaa, pisortat aningaasaataanik atuisoqartillugu apeqqusersuisinnaaneq pisariaqartoq, piffissarlu tamaat alaatsinaat-toqartariaqartoq. Suliaq allatigut naammassineqarsinnaava aammalu akia eqqortuua? Eqqarsarluannnginneruvorlu aningaasat annertussusaat atorineqartut assinganik atorfitsitsiinnarsinnaagaanni. Taamaasiornikkut piffissaq tamaat ilisimasaq pigilerneqarsinnaavoq, erseqqissaavoq.

“Naalakkersuisooqatigiit ersarissumik oqariartuutigaat ataatsimut isigalugu nalilerneqassasooq pisortat ingerlatsivii innuttaasunut aammalu piffissaq inuuffigisatsinnut tulluurtumik pitsaanerpaamillu aqqissuunneqarsimanersooq. Uannut qulakkiissallugu pingaernerpaajuvoq aki eqqortoq piffissarlu akuerineqarsinnaasup iluani suliaq naammassineqarnissaanut aningaasanik atuisoqassasooq. Aningaasanik atuinissaanaq pineqanngimmat eqqunngitsumullu aningaasanik atuivalaartoqarsinnaammat,” Naaja H. Nathanielsen oqariartuutigaa ersarissaassutugalugulu siunnersortimit pitaasumik suliarineqarsimasooq pilersaaruserluarsimassammat eqqarsaatigilluarneqarsimassallunilu, tuaviortumik pisariaqavissumilluunniit pisinermit sanilliullugu.

“Piffissami aningaasanut inatsi tullissaata tungaanut ersarissaquara pisisarnermut kaajallaassitap oktober 2020-meersup pitsaasumik kinguneqarsimanersooq, soqutiginaassusaanullu killiliussaq 250.000 koruuninut killilerneqarsimasooq ilumut eqqortuunersooq. Tamatuma avataasigut siunnersortinut aningaasatigut atuisimanerput atorfitsitsisinnaannginnermik taamaattumillu taartissatut aammalu siunnersortitut pisariaqartarsimanitsinnut kinguneqarsimasumik soq kinguneqarsimanersooq. Oqaatigineqartartutuut: sumi uniorpugut? Pissutugalugu siunnersortinik atuiineq ajortuunngilaq kisiannili isumatusaartumik atorineqartussaapput periarfissanik peqartillugu, eqqarsaatigilluagaanngitsumik pinnagit,” Naaja H. Nathanielsen naqissusiivoq. ■

Naaja H. Nathanielsen.

Varm luft eller konkret værdiskabelse?

Af: Erik Holmsgaard

Spilder vi skatte kroner på varm luft fra eksterne konsulenter? Eller driver konsulenterne udviklingen fremad med kreativitet og innovation? Naalakkersuisut har gjort besparelser på konsulenter til et fokuspunkt.

Selvstyret vil spare på de eksterne konsulenter. I årene 2012 til 2019 brugte Selvstyret i gennemsnit 165 millioner kroner om året på eksterne konsulenter. Men i år skal der spares 25 millioner kroner, fremgår det af finansloven for 2022. Naalakkersuisut har gjort besparelser på anvendelse af eksterne konsulenter til et fokuspunkt.

Besparelseskrauet betyder, at alle områder med undtagelse af sundhedsområdet skal bidrage, når besparelsen skal udmøntes. Men Naalakkersuisoq for Finanser Naaja H. Nathanielsen understreger, at finansloven ikke lægger op til, at besparelsen nødvendigvis skal finde sted på brugen af eksterne konsulenter.

”Det er en del af løsningen. Hvert departement må finde ud

af, hvor det giver bedst mening at gennemføre besparelsen,” siger Naaja H. Nathanielsen.

Myter og virkelighed

Når der tales om offentlige besparelser, spilles konsulent-kortet ofte. Konsulenterne fremstilles mange gange som fæle folk fra Danmark, der modtager tårnhøje honorarer for ydelser, som ikke er meget mere end varm luft.

Karikaturen er en sejlvet myte. Virkeligheden er mere nuanceret, forklarer Bo Colbe, som er partner i revisions- og konsulentvirksomheden Deloitte i Nuuk.

”Mange konsulenthuse bruger store summer på metode- og teknologiudvikling – og samtidig løser den enkelte konsulent flere opgaver indenfor samme område på tværs af mange organisationer. Derfor kan konsulenterne i høj grad bidrage til udviklingen hos deres kunder. Man kan godt sende sine egne medarbejdere på kurser og studieture, men det skaber sjæl-

dent samme værdi som dygtige konsulenter, der kan trække på et stærkt fagligt bagland, bruger tid på struktureret metode og kompetenceudvikling og løser opgaver inden for samme område på tværs af mange organisationer,” siger Bo Colbe.

Konsulenternes arbejde er i de fleste tilfælde nødvendigt og til gavn for samfundet – for eksempel i forbindelse med strategi og organisationsudvikling, digitalisering, store anlægsprojekter samt større og ofte komplicerede analyser og undersøgelser. Derudover kan det være en fordel, at konsulenten ikke er en del af organisationen – og derfor ikke er påvirket af interne dagsordner.

”Når det så er sagt, så er det vigtigt, at organisationerne bruger konsulenter med omhu. Det skal være organisationen, der sætter rammen – og der skal være en klar plan for, hvordan konsulentens arbejde forankres hos den enkelte organisation, så de nye løsninger lever videre, når konsulenten tager videre til næste projekt. Ellers er der bestemt en risiko for, at det bare ender med fine slides og lange rapporter, der samler støv,” påpeger Bo Colbe.

”Jeg anerkender at der også er en del konsulenter, der principielt lige så godt kunne være ansat i organisationen – og ofte er der da også tale om tidligere ledere og medarbejdere i organisationerne, der har etableret deres egen konsulentvirksomhed,” siger Bo Colbe.

”Her er det dog vigtigt at være opmærksom på den fleksibilitet som brugen af konsulenterne giver. Man kan sige at der er tale om højt kvalificerede folk, hvor organisationen kun betaler for det antal timer, man køber,” tilføjer han.

Penge og værdi

Det offentlige forbrug af konsulenter er som regel en del af debatten om de årlige finanslove. Ofte fokuseres der kun på, hvor mange penge, der bruges på konsulenter, ikke hvilken værdi der rent faktisk skabes for pengene.

”Fakta er imidlertid, at dygtige konsulenter hyres ind på komplekse områder til at løse opgaver i Selvstyret og i resten af den offentlige sektor. Derfor vil det være hensigtsmæssigt at folde debatten om konsulenter mere ud. Debatten bør derfor fremover handle mere om, hvilken værdi konsulenterne skaber for pengene, og hvornår og hvordan organisationerne bruger konsulenterne med størst effekt. Det er min påstand, at sparer man for meget på konsulentkontoen, så risikerer man at gå glip af megen ny viden, metoder og teknologier – og så kan besparelserne på konsulentkontoen reelt munde ud i mindre effektive organisationer og ringere borgerservice,” understreger Bo Colbe.

Nathanielsen: Rimelig balance

Den tankegang køber Naalakkersuisoq for Finanser Naaja H. Nathanielsen.

”Jeg har ingen ambition om, at det offentlige helt skal undgå konsulentudgifter. Nogle gange er det helt nødvendigt at lægge en opgave uden for Selvstyret, og andre gange er det ligefrem at foretrække. Det kan være, det er en særlig viden, der er brug for, eller at der er brug for armlængde eller ”eksterne øjne”. Men der må tilstræbes en rimelig balance,” siger Naaja H. Nathanielsen.

Hun tilføjer, at det er nødvendigt at være kritisk, når der bruges offentlige midler, og der er behov for hele tiden at være nysgerrig. Kan opgaven løses på en anden måde, og er prisen den rigtige? Og det giver slet ingen mening, hvis man reelt kunne fastansætte nogle personer for de samme midler. Man ville på denne måde få en fuldtidsressource, forklarer hun

”Koalitionsaftalen gør det klart, at det generelt skal vurderes, om den offentlige administration er indrettet på den måde, der giver bedst mening for både borgere, og til at håndtere den tid vi lever i. For mig er det derfor vigtigt at sikre, at vi bruger pengene på en måde, der får opgaven løst og helst første gang til den rigtige pris og inden for en rimelig tid. For det er ingen sag at bruge penge og der kan bruges masser af penge på det forkerte,” anfører Naaja H. Nathanielsen og påpeger, at den gode konsulentopgave er planlagt og velovervejet frem for købt i al hast eller af nød.

”I tiden frem mod næste finanslov har jeg bedt om at få afdækket, om indkøbscirkulæret fra oktober 2020 har haft en positiv effekt, og om bagatelgrænsen på 250.000 kroner er den rigtige. Derudover har jeg bedt om en analyse af de konsulentudgifter der skyldes, at vi ikke kan fastansætte folk, men må hyre dem ind som vikarer og konsulenter. Populært sagt: hvor hopper kæden af? For der er intet galt med konsulentudgifter, men de skal bruges med omtanke og ikke som hovsa-løsning, hvis der er gangbare alternativer,” fastslår Naaja H. Nathanielsen. ■

Hot Air or Real Value Creation?

By: Erik Holmsgaard

Are we wasting tax money on hot air from external consultants? Or do the consultants drive development forward with creativity and innovation? The Government of Greenland has made savings on consultants a focal point.

The Government of Greenland wants to save money spent on external consultants. From 2012 to 2019, the Government spent an average of DKK 165 million (22.2 million euros) a year on external consultants. However, according to the Finance Act for 2022, DKK 25 million (3.4 million euros) must be saved. Therefore, the Government has made budget cuts for external consultants a focal point.

This savings requirement means that all areas, except for the health care sector, must contribute when the cuts are to be implemented. But Minister for Finance Naaja H. Nathanielsen emphasizes that the Finance Act does not stipulate that the cuts must necessarily apply to the use of external consultants.

"It's part of the solution. First, each department must determine where it makes the best sense to implement the cuts," Naaja H. Nathanielsen says.

Myths and Reality

When it comes to public budget cuts, the consultancy card is often played. The consultants are often portrayed as nasty people from Denmark who receive exorbitant fees for services that are not much more than hot air.

This caricature is a tenacious myth. The reality is more nuanced, explains Bo Colbe, who is a partner in the auditing and consulting company Deloitte in Nuuk.

"Many consulting houses spend large sums on method and technology development – and, at the same time, the individual consultant solves several tasks within the same area across many organizations. Therefore, consultants can greatly contribute to the development of their clients. Of course, you can send your employees on courses and study trips. Still, it rarely creates the same value as skilled consultants who can draw on a strong professional background, spend time on structured methods and competence development, and solve tasks in the same area across many organizations," says Bo Colbe.

In most cases, the consultants' work is necessary and for the benefit of society, for example, in connection with strategy and organizational development, digitization, large construction projects, and larger and often complicated analyses and studies. In addition, it can be an advantage that the consultant is not part of the organization and, therefore, is not affected by internal agendas.

"That being said, it is important that organizations use consultants wisely. It must be the organization that sets the framework - and there must be a clear plan for how the consultant's work is anchored in the individual organization so that

the new solutions live on when the consultant moves on to the next project. Otherwise, there is certainly a risk that it just ends up with nice-looking slides and long reports that collect dust," Bo Colbe points out.

"I acknowledge that there are also a number of consultants who could, in principle, just as well be employed in the organization, and we also often see former managers and employees in the organizations establishing their own consulting company," says Bo Colbe.

"In this case, however, it is important to be aware of the flexibility that the use of consultants provides. It can be argued that these are highly qualified people, and the organization only pays for the number of hours you buy," he adds.

Money and Value

The public sector's use of consultants is usually part of the debate on the annual Finance Acts. However, the focus is often on how much money is spent on consultants, not what value is actually created for the money.

"The fact is, however, that skilled consultants are hired in complex areas to solve tasks within government and the rest of the public sector. Therefore, it would be appropriate to widen the debate on consultants. In the future, the debate

should focus on what value the consultants create for the money and when and how the organizations use the consultants to the best effect. I would claim that if you save too much on the consultancy account, you risk missing out on a lot of new knowledge, methods, and technologies. Then the cuts on the consultancy account can result in less efficient organizations and lesser citizen services,” Bo Colbe emphasizes.

Nathanielsen: A Reasonable Balance

Minister of Finance, Naaja H. Nathanielsen, agrees.

“I have no ambition that the public sector should completely avoid consulting expenses. Sometimes it is absolutely necessary to place a task outside the Government, and, at other times, it is downright preferable. It may be that special knowledge is needed or that the arms length principle, or “external eyes,” are needed. But a reasonable balance must be sought,” Nathanielsen says.

She adds that it is necessary to be critical when using public funds, and there is a need to be curious all the time. For example, can the task be solved in another way, and is the price right? Also, it makes no sense at all if you could hire an employee for the same funds. You would get a full-time resource, she explains.

“The coalition agreement makes it clear that it must generally be assessed whether the public administration is arranged in a way that makes the best sense to the citizens and that it handles the tasks of society. For me, it is important to ensure that we use the money in a way that gets the task solved and, preferably, on the first try, at the right price, and within a reasonable time. Because it is not hard to spend money, and a lot of money can be spent on the wrong things,” Naaja H. Nathanielsen says and points out that a good consulting task is well-planned and well-considered rather than acquired in a hurry or out of distress.

“In the time leading up to the next Finance Act, I have asked for clarification of whether the procurement regulation from October 2020 has had a positive effect and whether the de minimis threshold of DKK 250,000 (33,600 euros) is the right one. In addition, I have asked for an analysis of those consulting costs that derive from the fact that we cannot find people to hire permanently but have to hire them as temps and consultants. So, to say it in plain words: where do things go wrong? Because there is nothing wrong with consulting services, but they must be used with care and not as stop-gap measures if there are viable alternatives,” Naaja H. Nathanielsen states. ■

Periusissiat nutaaq: Kalaallit Nunaat siunissami aammalu ullumikkut Kalaallit Nunaata inuussutissarsiornera

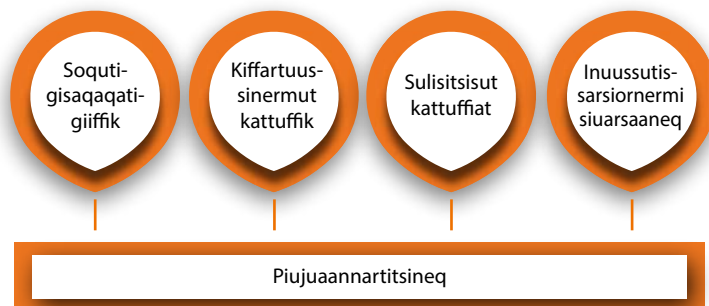
Allattoq: Christian Keldsen, Pisortaq, Sulisitsisut

Sulisitsisut 2021 ingerlanerani aaqqissuussaanerup atuunera nutaamik periusissiuallugu suliaqangaatsiarsimapput.

Sulisitsisut kattuffittut kinaassusertik atorlugu nukimmik pilersitsisarput kisiannili namminersorlutik suliffeqarluni ingerlatsinermit isumassarsinikkut ilaasortat pisariaqartitaat tamatigut tulluarsarfigisarpaat. Inuiaqatigiinni inuinaat niperaatigut soqutigisaqatigiiffittut politikikkut anguniagaqartarluta, kisiannili aamma kiffartuussivuvugut ilaasortat branchenilu ataatsimiitsialiat ineriartortitsinerini ikiorlugit.

Avatangiisivot allanngorartuupput, ilaasortaqaarnerpullu aamma allanngoriartorpoq. Sulisitsisut taamaattumik kinguaariit nikinnerinut aamma immikkut eqqummaariffeqarpugut – inuiaqatigiinni apequtitigut inissisimanikkut aammalu iluminni pissussamisoorumik nikeriartoqaarnerani. Inuussutissarsiornermi kinguaariit nutaat piareersimatissavagut ilutigisaanik suliffeqarfiit kattuffitsinni qitiusut nukittorsissallugit aammalu aallutissallugit. Kinaassuserisatsinniik kinaassusissatsinnut aqquutissiuussisuugut.

Periusissiaq immikkut sammisaqassaaq, attaveqatigiinneq aammalu inuit naapittarfisa periarfissiisutaat atorluarnerisigut malinnaatitsisumik attaveqarnikkut Sulisitsisut isiginittariaasaa oqariartuutaalu ulluinnarni nuimatinnissaanut. Piujuannartitsinissamik aallaaveqarneq aammalu silaannaap pissusaa siunissami qaninnermi immikkut sammineri tassani tunngaviusussaapput, Sulisitsisut sukarsuit sisamat pingartittuaannarsimasai ineriartortittuagassaallu aallaavigalugit periusissiaq inissisimassaaq:

Periusissiaq suliniutissanik aallarnisaassooq ilaasortanut attaveqarnermut kiffartuussinissamullu pisariaqartinneqartumut naleqqussarnissamut ingerlatitsiinnarnissamut ikorfartuisus-sanik. Pissutsit piviusut aallaavigalugit sulivugut tamannalu ilisimasassanik pissutsinillu piviusunik aningaasaliinissatsinnut tunngavissiiuvoq, aalajangiisartunut soqutigisalinnillu oqaloqatigiinnermi ataqqinnittumik malitseqartarluni. Kattuffiup attaveqarnikkut periusissiaa nutaaq taamaattumik nipi ersareqqinnaartoq atussallugu piareersimavoq.

2025 angugutsigu Sulisitsisut suli ineriartorsimaneq pitsaasumiisaaq, naatsorsuutigaarpullu Kalaallit Nunaat namminersorlutik inuussutissarsiortunit nukittuunit tunngavilerluarneqarsimasumik aningaasatigut nammineernerusoq anguniarnerani ineriartornermut piffissamullu malinnaasimasutut isigineqarumaartoq. ■

Pissutsit piviusut:

Sulisitsisut periusissiaa naalisarlugu:

Sulisitsisut piffissami matumani aammalu siunissami inuussutissarsiornermi kattuffeqarnermi nukittu-nerpaassaaq, 2025 angullugu attaveqatigiinneq, siunissami inuussutissarsiorneq, kinguaariit nikinneri aammalu ilaasortat kiffartuussinerlu immikkut sammissallugit suliniuteqartussaaq.

Kattuffiup Kalaallit Nunaat aningaasatigut nammineernerusoq ataqatigiinnikkut anguniarnerani Sulisitsisut ikiuutissaaq. Aningaasatigut isumaginninnik-kullu piujuartitsinermik aallaavilik sinaakkutugalugu periusissiaq ingerlariuseqassaaq.

Periusissiaq tamaat uani atuaruk [www.sulisitsisut .gl](http://www.sulisitsisut.gl)

Ny strategi: Grønland i fremtiden og Grønlands Erhverv i nutiden

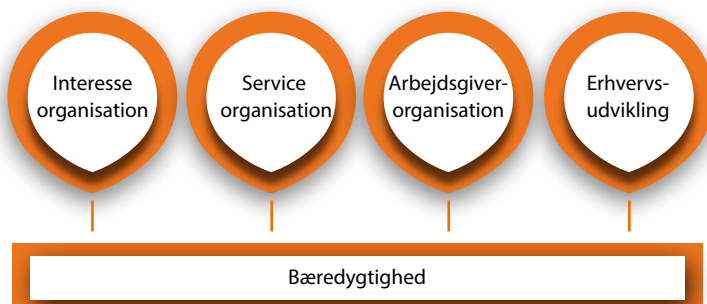
Af: Christian Keldsen, Direktør i Grønlands Erhverv

I løbet af 2021 har Grønlands Erhverv arbejdet intensivt med en ny strategi for organisationens virke.

Grønlands Erhverv finder sin styrke i at dyrke sin foreningsidentitet, men vil med inspiration fra privat virksomhedsdrift konstant tilpasse sig medlemmernes behov. Vi er civilsamfundets stemme, hvor vi som interesseorganisation arbejder for politiske resultater, men vi er også en serviceorganisation, der bistår medlemmer og brancheudvalg i deres udvikling.

Omgivelserne forandrer sig, og det gør medlemskredsen også. Grønlands Erhverv har derfor fokus på generationsskifte – både som samtidig problemstilling i samfundet og som en intern naturlig overgang. Vi skal gøre klar til nye generationer i erhvervslivet, samtidig med at vi styrker og dyrker de virksomheder, som i dag er kernen i foreningen. Vi skal bygge bro fra det vi er til det vi skal være.

Strategien sætter fokus på kommunikation og udnytter de muligheder som bl.a. sociale medier giver i forhold til at føre en aktuel kommunikation og holde Grønlands Erhvervs synspunkter og budskaber synlige og aktuelle. Et kommende fokus på bæredygtighed og klima bliver en del af det fundament, som strategien lægger under de fire søjler, som Grønlands Erhverv altid har stået på, og fortsat vil dyrke og udvikle:

Strategien igangsætter initiativer, der understøtter en fortsat medlemstilgang og tilpasning af den service, der skal ydes. Vi arbejder faktabaseret og det forudsætter, at vi investerer i at indsamle viden og fakta, og kan komme i respektfuld dialog med beslutningstagere og interessenter. Foreningens nye kommunikationsstrategi tager derfor klar stilling til den tone, der kommunikeres i.

Når vi rammer 2025 har Grønlands Erhverv fortsat sin gode udvikling, og vi forventer at vi vil blive opfattet som en forening, der er fulgt med tiden og har været med til at lægge sporet for udvikling mod et mere uafhængigt økonomisk uafhængigt Grønland, der bygger på et stærkt privat erhvervsliv. ■

Fakta:

Grønlands Erhvervs strategi på 50 ord

Grønlands Erhverv er både nutidens og fremtidens stærkeste erhvervsorganisation, der frem til 2025 sætter særligt fokus på kommunikation, fremtidens erhverv, generationsskifte og medlemmer & service, som særlige indsatsområder.

GE værner om foreningens fællesskab i arbejdet for et økonomisk uafhængigt Grønland. Økonomisk og social bæredygtighed er rammen om de valg strategien foretager.

Læs hele strategien på www.sulisitsisut.gl

New strategy: Greenland in the Future and Greenland Business Association in the Present

By: Christian Keldsen, Director, Greenland Business Association

In 2021, Greenland Business Association worked intensively on a new strategy for the organization's activities.

Greenland Business Association finds its strength in cultivating its identity as an association. With inspiration from private business operations, we will constantly adapt to the needs of our members. We are the voice of civic society, where, as an interest group, we work for political results. Still, we are also a service organization that assists members and industry committees in their development.

The environment is changing, and so are the members. Therefore, at Greenland Business Association, we focus on generational change, both in the sense of a current issue in society and as a natural internal transition. We must prepare for new generations in the business world and, at the same time, strengthen and cultivate the companies that are the core of the association today. We must build a bridge from what we are to what we must be.

The strategy focuses on communications and utilizes the opportunities that social media, i.e., provides to keep communications current and keep the views and messages of Greenland Business Association visible and up-to-date. A future focus on sustainability and climate will be part of the foundation that form the basis of the four pillars that Greenland Business Association has always been based on. We will continue to cultivate and develop these:

Fact:

Greenland Business Association's Strategy in Brief

Greenland Business Association is the strongest business organization today and in the future. Until 2025, we focus on communication, future business, generational change, and members & services.

GBA protects our community while working for an economically independent Greenland. Economic and social sustainability is the framework for our choices in the strategy.

Read the full strategy at www.sulisitsitut.gl

The strategy initiates initiatives that support a continued rise in memberships and an adaptation of the services to be provided. We work fact-based, and this calls for us to invest in gathering knowledge and facts to enter into a respectful dialogue with decision-makers and stakeholders. Therefore, the association's new communication strategy takes a clear position on the tone in which it is communicated.

In 2025, Greenland Business Association has continued its good development, and we expect that we will be perceived as an association that has kept up with the times and has helped to pave the way for development towards a more economically independent Greenland, based on a strong private business sector. ■

